

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond

Aktuaalne kaamera – kas Tallinna või kogu riigi uudistesaade?

BAKALAUREUSETÖÖ (4 AP)

IVO HUNT

JUHENDAJA: RAIVO SUNI, MA

Tartu

2006

Sisukord

Sisukord	- 2 -
1 Sissejuhatus	- 3 -
2 Teoreetilised lähtekohad	- 6 -
2.1 Põhimõisted	- 6 -
2.2 Avalik-õigusliku ringhäälingu olemus	- 8 -
2.3 Demokraatia ja avalik sfäär	- 12 -
2.4 Seadusandlik raamistik.....	- 13 -
2.5 Arengukavad	- 14 -
2.6 ETV visioon, missioon ja väärtused.....	- 17 -
2.7 Avalik-õigusliku ringhäälingu identiteedikriis	- 18 -
2.8 Eelnevad uurimused	- 21 -
3 Töö uurimisküsimused	- 23 -
4 Meetod	- 24 -
4.1 Kontentanalüüs	- 24 -
4.1.1 Analüüsiühik	- 24 -
4.1.2 Kodeerimine.....	- 24 -
4.1.3 Valim	- 25 -
4.2 Ekspertintervjuud	- 26 -
5 Empiiriliste tulemuste esitus	- 27 -
5.1 Aktuaalse kaamera uudiste geograafiline jagunemine	- 27 -
5.2 Uudiste allikate asukohad	- 31 -
5.3 Tallinna ja Eesti maakondi puudutavate uudiste suhe	- 32 -
6 Järeldused, diskussioon	- 34 -
6.1 Järeldus 1: Aktuaalse kaamera uudiste geograafiline jagunemine	- 34 -
oli üldiselt tasakaalus, maakondlikult mitte.....	- 34 -
6.2 Järeldus 2: Aktuaalse kaamera uudised ei olnud Tallinna-kesksed	- 38 -
6.3 Järeldus 3: Kõige kajastatum maakond oli Ida-Virumaa	- 38 -
6.4 Edasised uurimissuunad	- 40 -
7 Kokkuvõte	- 41 -
8 Summary	- 43 -
9 Kasutatud kirjandus	- 45 -
10 Kasutatud allikad	- 46 -
11 LISAD	- 47 -
Lisa 1 Kodeerimisleht.....	- 47 -
Lisa 2 Tallinna uudiste koondtabel.....	- 51 -
Lisa 3 Üle-Eesti uudiste koondtabel	- 52 -
Lisa 4 Kohalike uudiste koondtabel	- 53 -
Lisa 5 Intervjuu Ainar Ruussaarega	- 54 -
Lisa 6 Intervjuu Andres Kuusega.....	- 57 -
Lisa 7 ETV visioon, missioon ja väärtused	- 61 -

I Sissejuhatus

Uuringust „Mina, maailma, meedia” (2004) selgub, et 98% küsitletud Eesti elanikest on kodus värviteleviisor. Üle pooltel (54%) on kodus võimalus vaadata satelliit- või kaabeltelevisiooni. Eestis elavatel inimestel on hea juurdepääs teleprogrammidele. Seda on nad agarad ära kasutama. Keskmiselt vaatas Eesti elanik 2006. aasta aprillis televiisorit 3 tundi ja 51 minutit päevas. (TNS Emor 05.05.2006).

Euroopa maade televisioonide ülevaates¹ väidab Urmas Loit (2005) toetudes Tartu Ülikooli uuringule „Mina, maailm, meedia” (2004), et televisioon on peamine maailma ja riiklike uudiste allikas, samas kui televisiooni tähtsus kohalike uudiste edastamisel on väike. (Loit 2005). Uuring näitab, et 2003. aastal pidas 90% vastanutest televisiooni väga tähtsaks maailmauudiste allikaks, samas kui tähtsaks kohalike uudiste allikaks pidas televisiooni vaid 35% vastanuist. („Mina, maailm, meedia” 2004)

Mitmed uuringud on kõnelnud, et televisioon on rahva seas usaldatud meediakanal. Eurobaromeetri uuringust selgub, et 2005. aasta sügisel pigem usaldas 73% vastanuist televisiooni, millega televisioon oli enimusaldatuim institutsioon riigis. (Eurobaromeeter 64.2). „Mina, maailm, meedia” (2004) uurimus demonstreerib, et Eesti Televisiooni usaldab 52% vastanuist, võrrelduna 35% usaldusega, mis langeb osaks eratelekanalitele.

---

¹ Open Society Institute'i Euroopa Liidu monitooringu ja propageerimisprogramm (EU Monitoring and Advocacy Program (EUMAP)) jälgib koostöös kohalike mittetulundusühingutega ja tsiviilühiskonna organisatsioonidega inimõiguste ja seaduste täitmist kogu Euroopas. EUMAPi raportid rõhutavad tsiviilühiskonna jälgimise tähtsust ning kutsuvad riigivalitsejad ja kolmanda sektori asutused dialoogi inimõiguste ja seaduste täitmise kohta.

Televisiooniraport tehti koostöös Open Society Institute'i Network Media Programiga (NMP). NMP edendab sõltumatut, professionaalset ja elujõulist meediat ja kvaliteetset ajakirjandust.

Raport koosneb oma ala sõltumatute ekspertide hinnangutest jälgitud riikide televisiooni-maastikule.

Aktuaalse kaamera vaadatavus on viimaste aastatega kahanemistendentsi näidanud. Kui 1999. aasta jaanuaris vaatas Aktuaalse kaamera uudiseid 24,4% põhiauditooriumist, siis 2004. aasta veebruariks oli see langenud 15,2% („Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004” 2004). 2006. aasta aprillis asus ta vaadatavaimate saadete edetabelis kuueteistkümnendal kohal. Saadet vaatas keskmiselt 153 000 inimest, mis teeb 11,8% põhiauditooriumist. (TNS Emor 05.05.2006).

Eestlased on innukad televaatajad ning usaldavad televisiooni uudisteallikana, aga televisioon ei paku nende arvates piisavalt kohaliku tähtsusega uudiseid. Uuring „Mina, maailm, meedia” (2004) sedastab, et 2003. aastal pidas 90 protsenti ja 78 protsenti küsitletutest televisiooni oluliseks vastavat välis- ja siseuudiste allikaks, samas kui vaid 35 protsenti hindas televisiooni heaks paikkondlike uudiste edastajaks.

Minu bakalaureusetöö algideeks oli uurida, kas Aktuaalne kaamera on kogu Eesti või pelgalt Tallinna uudistesaaade. Saamaks ülevaadet, milline on Aktuaalse kaamera uudiste geograafiline jagunemine viisin läbi uurimuse, kus jälgisin viie koostatud nädala ning kahe järjest nädala jooksul eetris olnud uudiseid ning kaardistasin uudiste asukohad.

Käesolev töö jaguneb kolmeks suuremaks osaks. Esimeses osas tõin välja mõningad avalik-õiguslikku ringhäälingut puudutavad teoreetilised seisukohad. Võtsin vaatluse alla erinevad reguleerivad dokumendid ning üritasin luua pildi avalik-õiguslik ringhäälingu rollist demokraatlikus ühiskonnas. Samuti käsitlesin avalik-õigusliku ringhäälingu identiteediriisi.

Teine osa seisneb empiiriliste tulemuste esitluses. Viisin läbi uuringu selgitamaks, mis maakondadest on pärit Aktuaalse kaamera uudised. Tõin uurimisküsimuste kaupa välja tulemused, milleni ma oma kontentanalüüsi uurimusega jõudsin.

Kolmandas osas interpreteerisin uuringu tulemusi ning analüüsisin olukorra põhjuseid. Üritasin leida vastust küsimusele, miks Aktuaalse kaamera uudistekaart on selline

nagu uurimistulemustest välja tuli ning kas see on piisav, et oleks tagatud piisavalt pluralistlik uudistepilt.

Tööd, mis uuriks Aktuaalse kaamera uudiste geograafilist jagunemist Eesti piires ma kohanud ei ole. Kõige lähemale teema poolest sobib Annika Külaotsa (1985) lõputöö, kus ta on uurinud, milliseid piirkondi ETV kajastab maailma mastaabis.

Käesolev töö annab pildi Aktuaalse kaamera uudiste geograafilisest jagunemisest 2005. aastal ning on hea allikas ETVle saamaks paremat ülevaadet oma sisemaise uudisteprogrammi iseloomust. Teiseks, seisneb bakalaureusetöö olulisus antud teema väheses uurituses. Kolmandaks näitab töö ka kohalikele omavalitsustele ja maavalitsustel, milline on nende positsioon Aktuaalse kaamera programmis. Seega võiksid selle töö tulemused huvitada nii tegijaid, vaatajaid kui uurijaid.

2 Teoreetilised lähtekohad

2.1 Põhimõisted

Avalik õiguslik ringhääling – avalik-õigusliku ringhäälingu ühtset definitsiooni ei ole, hoolimata mitmetest katsetest, välja töötatud. Seda saab iseloomustada mitmete ainult sellele institutsioonile iseloomuliku omaduse kaudu.

Avalik-õigusliku ringhäälingu institutsiooni ülesandeks on üldjuhul edastada programmi, mille eesmärk on parandada ühiskonna informeeritust olulistest teemadest. Avalik-õigusliku ringhäälingu institutsioon kuulub avalikkusele ja on avalikkuse poolt rahastatud (kas kaudsete maksudega või otseste lubamaksudega). Institutsioon ei ole ajendatud majandusliku kasumi teenimisest ning ei ole rahastatud reklaami müügist. Avalik-õiguslik ringhääling on vastutav avalikkuse ees.

Euroopa Nõukogu poolt pandi 1994. aastal paika sotsiaalsed ja kultuurilised eesmärgid, mille poole selline institutsioon peaks püüdlema. Avalik-õiguslik ringhääling peaks olema:

- ühene referentspunkt kõikidele ühiskonna liikmetele;
- laia avaliku arutelu foorum;
- erapooletu uudisteprogrammiga;
- pluralistlik, innovatiivne ja mitmekülgse programmiga;
- nii laia avalikku huvi rahuldava kui ka vähemuste vajadusi rahuldava programmiga;
- multietniliste ja multikultuuriliste ühiskondade erinevaid ideid ja veendumusi peegeldav;
- rahvuslikku ja Euroopa kultuuri kandev ja arendav;
- sõltumatute tootjate originaalprogrammiga;
- laiendama kuulajate ja vaatajate valikut selles osas, mida kommertsprogrammid ei paku.

(tsiteeritud Brants ja Bens 2000: 9 kaudu)

Eesti Televisioon - ETV ja ER on ainsad meediaorganisatsioonid Eestis, kelle seadusjärgne ülesanne on eesti rahvuskultuuri edendamine, propageerimine ning selle parimate saavutuste salvestamine, säilitamine ja tutvustamine. Samuti maailmakultuuri parimate saavutuste vahendamine ning vähemusgruppide huvidega arvestamine. ETV ja ER on ka ainsad meediaorganisatsioonid Eestis, kelle seadusjärgne ülesanne on olla ühiskonnale oluliste mõttevahetuste toimumise foorumiks ning tagada mis tahes kriisiolukordades ühiskonnale olulise info liikumine.

ETV ja ER lähtuvad oma tegevuses ringhäälinguseadusest, teistest Eestis kehtivatest seadustest ning Euroopas üldtunnustatud avalik-õigusliku ringhäälingu põhimõtetest. Nende põhimõtete kohaselt on avalik-õigusliku ringhäälingu olemasolu ja tegevuse kõige tähtsamaks tingimuseks sõltumatus, mis tähendab:

- ajakirjanduslikku vabadust ja toimetuslikku sõltumatust;
- poliitilist sõltumatust;
- majanduslikku sõltumatust,

(Eesti televisiooni ja eesti raadio ühine arengukava aastateks 2006–2008: 1)

Eesti Televisioon on polüfunktsionaalne ettevõtte. Organisatsiooni põhiliseks ülesandeks on avaliku ringhäälinguteenuse osutamine. Aga samas ka teleprogrammide tootmine, tellimine, hankimine ja väljastamine. „Toodangu spetsiifikast tulenevalt on ETV ja ER polüfunktsionaalsed tootmisettevõtted, mis integreerivad ajakirjanduslike toimetuste, teatri, filmistuudio, audiovisuaalse tehnilise kompleksi, transpordi-, majandus-, energeetika-, turva- ja muud infrastruktuurid.” (Šein 2002: 114).

Avalik-õigusliku televisiooni mõiste on vajunud üsna laiali ja selle võib läheneda üsna erinevalt. Norra uurija Trine Syvertsen (1992) on jõudnud samale seisukohale 1992. aastal kui ta toob välja vajaduse vaadelda avalik-õigusliku ringhäälingu juures erinevaid tahke. Tema väitel vaadeldakse mõnikord avalik-õiguslikku ringhäälingut kui riiklikku süsteemi, kohati kui teatud institutsiooni ning kohati ka kui erinevate programmide segu. Ta viitab oma töös iseenda uurimusele, milles ta kogus kokku üle kahekümne erineva avalik-õigusliku ringhäälingu definitsiooni, mida kasutati 1980ndatel (Syvertsen 1990).

Avalik sfäär – mõistet defineerides lähtusin Jürgen Habermasi (2001) lähenemisest avalikule sfäärile. Habermasi arvates tekkis avalik sfäär 18. sajandil, mil kohvikutes said kokku literaadid, filosoofid ja ühiskonnateadlased ning nende aruteludest ilmaelu üle hakkas formuleeruma avalik arvamus. Järjest tugevnev ning sõnastatud avalik arvamus hakkas järjest enam mõjutama riigivalitsejaid. Avaliku sfääri arenemiseks andis tugeva tõuke ka trükiajakirjanduse areng.

Avaliku sfääri efektiivsus sõltub mitmetest erinevatest asjaoludest, eelkõige:

- **Juurdepääsust.** Ideaaljuhul on kõikidel ühiskonna liikmetele võimalus osaleda avaliku sfääri tegevustes.
- **Autonoomsusest.** Ideaaljuhul on kõik kodanikud vabad ütleva seda, mida nad soovivad ilma, et sellele mingit karistust järgneks
- **Hierarhiate puudumisest.** Igal inimesel, sõltumata klassist, soost või staatusest on ideaaljuhul olema võimalus arutelust osa võtta.
- **Seadustele allumisest.** Arutelud, kuitahes kriitilised, jäävad siiski valitsevate seaduste piiresse.
- **Osavõtu kvaliteedist.** Sõnavõttud alluvad ideaalis loogika reeglitele ning argumentid on mõistetavad kõigile. Ainult niiviisi on tagatud arutelude kvaliteetsus.

Habermasi jaoks tugines avalik sfäär ratsionaal-kriitilisel diskursusel. Ta rõhutas sellise ruumi sõltumatust riigist ja turust. Avaliku sfääri institutsioonid moodustavad kolmanda sotsiaalse ruumi, kus kodanikud saavad kokku tulla ning arutleda erinevatel teemadel alustades riigipoliitikast ning lõpetades indiviidi vajadustega.

2.2 Avalik-õigusliku ringhäälingu olemus

Esimene avalik-õiguslik ringhääling loodi 1922. aastal Ühendatud Kuningriikides. British Broadcasting Corporation (BBC) on tänapäeva üks eeskujulikumaid avalik-õiguslikke ringhäälinguid. Paljuski on selle põhjuseks organisatsiooni loomisel paika pandud põhimõtted. BBC looja ja esimene juht lord John Reith on paljuski kujundanud tänapäevase avalik-õigusliku televisiooni näo.

Poola rahvusringhäälinguekspert Dr. Karol Jakubowicz (1998) toob välja 1991. aasta väljaandes „Public service television. Accountability and Finance” tehtud katse vaadata John Reithi algseid põhimõtteid BBC loomisel. Avalik-õigusliku ringhäälingu põhjendatus toodi välja järgmiste punktidenä:

- Avalik-õigusliku ringhäälingu sotsiaalne ja kultuuriline missioon
- Turupõhiste ringhäälingute vigade parandaja roll. (Turupõhised ringhäälingud on kitsa suunitlusega, enamasti meelelahutusele orienteeritud programmiga; programm on suunatud kommertsiaalselt atraktiivsetele vaatajatele mitte kõikidele)
- Avalik-õiguslik ringhääling loob majanduslikke hüvesid (näiteks on paremini informeeritud avalikkus aktiivsem ja tootlikum majandusliku elu liige)
- Paternalistlik lähenemine, mille kohaselt ei suuda vaataja alati kõige paremini hinnata, millist programmi ta vaadata tahaks.

Tänapäeval tuleb neisse väärtustesse teha mitmeid olulisi muudatusi, et need avalik-õigusliku ringhäälingu tegevust õigesti iseloomustaksid. Esiteks on lisandunud sotsiaalsele ja kultuurilisele rollile ka poliitiline roll.

Teiseks tuleks kõrvale jätta viimane punkt, paternalistlik lähenemine, kuna demokraatia tingimustes on ikkagi rahvas see, kes otsustab, mida vaadata. Tänapäevased avalik-õiguslikud ringhäälingud on suunatud pakkuma alternatiivi kommertsprogrammidele ja keskenduma nendele sihtgruppidele, mis kommertskanalite huvist on kõrvale jäänud.

Londoni ülikooli kommunikatsiooniprofessor James Curran (1998) toob esees „Crisis of public communication” esile tõiga, et BBC loomisel oli üheks oluliseks aluseks eeldus, et avalik-õiguslik ringhääling on avalik teenus, sest sellise eesmärgiga oli ta riigi poolt loodud. Korporatsioon oli avalikkuse omanduses esindades sellega kogu rahvast. BBC oli suunatud kogu rahva heaolu edendamisele, mitte raha teenimisele. See oli osa avalikest teenustest.

BBC näol loodi korporatsioon, mis kuulus rahvale, mida rahastati lubamaksudest ja mis pidi rahvast informeerima, õpetama ja meelt lahutama. Suhtumine riiki oli heatahtlik ja usaldati institutsioone, mis avalikku teenust osutasid.

Avalik-õigusliku ringhäälingu positsioon ühiskonnas on alates selle loomisest läbi ajaloo muutunud ja sellel peatun lähemalt allpool. Küll aga ei ole muutunud eeldus sellest, et avalik-õigusliku ringhäälingut tuleks näha kui avalikku teenust ning tarbijat tuleks vaadelda kui kodanikku.

Ka Eesti avalik-õigusliku ringhäälingu teoreetik Hagi Šein näeb raamatus “Eesti Telemaastik 1991-2001”, et avalik-õigusliku ringhäälingu põhieesmärgiks on aidata kaasa demokraatliku riigi toimimisele, tagades selleks objektiivse ja põhjaliku informatsiooni leviku, ulatuslik arvamustevahetuse, erinevate seisukohtade ja vaadete esiletuleku, riigi poliitilise, sotsiaal- ja kultuurielu oluliste sündmuste ja protsesside põhjalik kajastamise, avaliku arvamuse väljendamise ja kujundamise erapooletul, objektiivsel ja tasakaalustatud viisil. (Šein 2002: 108)

Tartu Ülikooli õppejõud Aune Unt (2001) käsitleb avalik-õiguslikku ringhäälingut kui avalikku teenust, „mis võimaldab inimestel saada eluks vajalikku informatsiooni, end harida, saada osa kultuurist, olla kursis ühiskonna oluliste probleemide, ideede ja mõttevahetustega, laiendada teadmisi ja lahutada meelt” (Unt 2001: 9).

Unt väljendab avaliku huvi teeniva ringhäälingu ideed selles, et ringhäälingu teenuse sihiks on kodanik ja tema informeerimine ning „avalik-õigusliku meedia toime peab olema suunatud rohkem avaliku sfääri kui riigile või äri. See idee tähendab, et ringhääling peab toimet avaldama inimestele kui aktiivselt mõtlevatele, teadlikule kodanikule, ja mitte passiivsele subjektile, keda peab juhtima, kelle eest peab otsustama, ega ka passiivsele tarbijale, keda peab lõbustama.” (Unt 2001: 10). See põhimõte langeb üsnagi paljus kokku sellega, mida BBC loomisel ette nähti ja milliseks peetakse üldiselt avalik-õigusliku ringhäälingu funktsiooni ühiskonnas.

Selleks, et teha adekvaatseid otsuseid ümbritseva kohta peab valdama võimalikult palju objektiivset informatsiooni. Jakubowiczi (1998) sõnul peab avalik-õiguslik ringhääling rahuldama kodanike vajadusi, kes „vajavad oma (igapäeva)otsuste tegemiseks täielikku informeeritust ühiskonnaelu kohta.” (Jakubowicz 1998: 18).

Jürgen Habermas pakkus avalik-õiguslikule meediale demokraatlikus ühiskonnas mitmeid funktsioone:

- **Sotsio-kultuurilise keskkonna jälgimine.** Avalik-õiguslik ringhääling peaks erapooletult kajastama sündmusi, mis võivad avaldada (positiivset või negatiivset) mõju kodanike heaolule. See tähendab uudiste, publitsistika- ning dokumentaalsaadete osakaalu suurendamist programmis, samuti sündmuste täielikku, erapooletut ja usaldusväärset kajastamist
- **Asjakohaste teemade püstitamine.** Vaatajate tähelepanu peaks juhtima sündmustele, arengutele ja teemadele, mis on olulised neile kui kodanikele. Samuti sellistele arengutele, mis on olulised nende kogukondadele ja ühiskonnale üldiselt. Selline lähenemine nõuab reporterite, toimetajate ja kommentaatorite kõrget professionaalsust, et nad suudaksid selliste sündmuste tähendusest aru saada, neid tõlgendada ning õigesse konteksti panna.
- **Poliitikutele ja huvigruppide kõneisikutele platvormi pakkumine selleks, et tekiks pluralistlik avalik debatt.** Avalik debatt peaks toimuma võimalikult erinevate vaadetega inimeste vahel alates võimuesindajatega ning lõpetades tavaliste inimestega. Debatt peaks olema erinevate juurdepääsuvõimalustega ja hõlmama esinduslikku läbilõiget ühiskonnast kogu programmi ulatuses. Selline laiapõhjaline debatt saab toimuda ainult avalik-õiguslikus ringhäälingus. Jälgimaks seda, et avalikkus saab pidevalt jälgida ja aeg-ajalt ühineda sellise debatiga on vaja tähelepanelikkust ja erapooletust.
- **Riigijuhtide tegevuse jälgimiseks ja vastusele võtmiseks vajaliku mehhanismi loomine.** „Valvekoera” funktsiooni kohaselt tuleb tähelepanelikult jälgida, kuidas riigijuhid kasutavad ära oma võimu ja igast eksimusest teavitada.
- **Ergutama kodanikke õppima, valima ja ühiskonnaelust osa võtma**
- **Vastu panema meediaväliste jõududele, mis üritavad meedia sõltumatust kõigutada.**

(Tsiteeritud Jakubowicz 1998: 18 kaudu)

Avalik-õiguslik ringhääling muutub eriti oluliseks on kriisiolukorras. Situatsioon, kus valitseb segadus ning pidev informatsioonipuudus sunnib inimesi rohkem otsima informatsiooni ja tähelepanelikumalt jälgima enda ümber toimuvat. Püütakse analüüsida nende sündmuste tagajärgi. „Kriisisituatsioonides tahavad ka tavalisest

palju enamad isikud ja organisatsioonid olla kommunikaatorid ja pöörduda avalikkuse poole oma arvamustega sündmuste kohta,” ütleb Jakubowicz. „Ainult avalik-õiguslik ringhääling on suuteline rahuldama neid vajadusi professionaalselt, erapooletult ja ausalt.” (Jakubowicz 1998: 19)

2.3 Demokraatia ja avalik sfäär

Jakubowicz (1998) on võrrelnud demokraatliku ühiskonda ehitisena, millel on vundament, seinad ja lagi. Vundamendiks peab ta Ralf Dahrendorfi (1994) aastal välja toodud kontseptsiooni kodanikuühiskonnast. Selle kohaselt koosneb kodanikkond (*citizenship*) kahepoolsetest tegevusest: kodanike ja riigivõimu pingutusest. Riigi institutsioonid peavad tutvustama ning austama oma tegevusega kodanike õigusi ja samuti peavad kodanikud aktiivselt osa võtma demokraatlike väärtuste säilitamisest ning edasikandmisest.

Dahrendorfi meelest koosneb tsiviilühiskond „ennekõike *kodanikuõiguste* kogumist, millesse kuulub kõige tähtsamana *õigus osaleda, lisaks kõiges muus, avalikus elus.*” (tsiteeritud Jakubowicz 1998 kaudu). Dahrendorf leiab, et kodanikuühiskond saab eksisteerida ainult siis kui sellele on loodud korralik alus arenenud demokraatia ning täiskasvanud poliitilise kultuuri näol. Kodanikuühiskonna tekkimiseks on vajalik laialdane ühiskonna konsensus indiviidi kodanikuõiguste austamise ja jälgimise osas. Ja samas peab olema võimalik karistada igat inimest või institutsiooni, kes neid õigusi piirab.

Kodanikkonna duaalne kontseptsioon, kus kodaniku ja riigi ühisest pingutusest arenevad kodanike õigused on demokraatiaehitise aluseks. Seinteks on tsiviilühiskonna normid, mis takistavad ehitisel kokku kukkuda. Demokraatiahoone katuse moodustab Jakubowiczi sõnul avalik sfäär. Klassikalise teooria kohaselt peetakse avalikuks sfääriks seda ruumi, mis jääb valitsuse ja indiviidi vahele ning milles individid saavad ellu viia oma formaalset ja mitteformaalset kontrolli riigi üle: formaalne kontroll seisneb kindlate perioodide tagant oma hinnangu andmises valitsejatele valimiste näol ning mitteformaalne kontroll seisneb avaliku arvamuse kujundamises ja sellega valitsuse tegevuse mõjutamises.

Jakubowicz jõuab oma arutlusega järeldusele, et avalik-õiguslik meedia on oma olemuselt sellise avaliku sfääri keskus: avalik-õiguslik meedia on see areen, kus toimuvad demokraatlikud arutelud, millest kõik kodanikud osa võivad võtta.

„Demokraatlikus süsteemis on avalik-õiguslik ringhääling ennekõike avaliku sfääri ning tsiviilühiskonna institutsioon, kuigi sageli kaudsete ja vahel ebaselge seotusega riigiga. Selle olemasolu sõltub demokraatlikust sisust ja samas annab ta oma panuse demokraatia säilitamisele ning arengule.” (Jakubowicz 1998: 13).

2.4 Seadusandlik raamistik

1997. aastal Euroopa Liidu ministrite poolt allkirjastatud Amsterdami lepingule² lisatud avalik-õiguslikku ringhäälingut puudutav protokoll sedastab, et avalik-õigusliku ringhäälingu edastamine on „otseselt seotud iga ühiskonna demokraatlike, sotsiaalsete ning kultuuriliste vajadustega ning vajadusega säilitada meediapluralism” (Protocol on the system of public broadcasting in the Member States 1997).

Vastavalt Ringhäälinguseaduse § 24 on Eestis avalik-õiguslikeks ringhäälinguorganisatsioonideks Eesti Raadio ja Eesti Televisioon. Minu teemapüstitus puudutab Eesti Televisiooni, seega võtsin lähema vaatluse alla ainult avalik-õigusliku televisiooniorganisatsiooni uudisteprogrammi. See on ühelt poolt nii teema lihtsustamiseks kui ka paremaks fokuseerimiseks. Samas ei unusta ma ka, et Eesti Raadiote kehtivad samad põhimõtted ja reeglid ning üldises plaanis tuleks neid vaadata koos ühtse avalik-õigusliku ringhäälinguna.

Ringhäälinguseaduse § 25 sätestab Eesti Raadio ja Eesti Televisiooni ülesanneteks:

- 1) eesti rahvuskultuuri edendamise, propageerimise ning selle parimate saavutuste salvestamise, säilitamise ja tutvustamise;

---

² Amsterdami leping on Torinos 1996. aastal märtsis alanud ja Euroopa Liidu tippkohtumisel Amsterdamis 17. juunil 1997 lõppenud valitsustevahelise konverentsi tulemus. 1996. aasta valitsustevahelise konverentsi eesmärk oli uurida, kui hästi oli koostöö Maastrichti lepingu all sujunud pärast selle jõustumist 1993. aastal, ja võtta seisukoht, missuguseid muudatusi või lisandusi võib EL koostöösihtide saavutamisel vaja minna.

- 2) maailmakultuuri parimate saavutuste vahendamise;
- 3) mitmekesiste ja tasakaalustatud programmide loomise ja edastamise kõrgel ajakirjanduslikul, kunstilisel ja tehnilisel tasemel;
- 4) kõigi rahvastikurühmade, sealhulgas vähemuste, infovajaduste rahuldamise;
- 5) peamiselt info-, kultuurhariduslike, koolitus- ja meelelahutussaadete loomise.

2.5 Arengukavad

Riigikogus on heaks kiidetud Eesti rahvusringhäälingu arengustrateegia aastateks 2005-2008³, milles on muu hulgas sedastatud, et “ERR [Eesti Rahvusringhääling – I.H.] missiooni aluseks on sotsiaalne vastutus avaliku huvi realiseerimise eest ringhäälingumeedias. Sellest tulenevalt on ERR ülim eesmärk hoida ja arendada elu Eestis, panustades kommunikatsioonikanalina rahvusriigi, kodanikuühiskonna ja rahvuskultuuri väärtuste kaitsmise ja arendamise.” (Eesti rahvusringhäälingu arengustrateegia aastateks 2005-2008: 1)

Samas on ära toodud ka ERR missioonist tulenevad olulisemad eesmärgid. Nendeks on:

- 1) pakkuda mitmekesiseid ja kvaliteetseid tele- ja raadioprogramme kogu ühiskonnale ning hoida seejuures sobivat tasakaalu informatiivsete, harivate, meelelahutuslike, kultuuri- ja sündmuslike programmide vahel;

---

³ Rahvusringhäälingu strateegia ettevalmistamiseks moodustati ringhäälingunõukogu poolt 12. veebruaril 2004 Rahvusringhäälingu moodustamise töörühm, mis on koostanud ajavahemiku veebruarist aprillini 2004 oma strateegilised soovituselised ja valikud Eesti Rahvusringhäälingu moodustamise kohta. Töörühm töötas koosseisus: Jaak Allik, Andres Jõesaar, Tiit Kasemetsa, Aavo Kokk, Tarmo Krimm, Jaanus Kõusaar, Juhan Paadam, Ilmar Raag, Ain Saarna, Katrin Saks, Joel Sarv, Tiit Sinissaar, Hagi Šein, Ela Tomson, Hannes Valdma ja töörühma juht Juhani Seilenthal.

Töö lähtekohtadeks olid Ühendus Vabariigi Eest Res Publica, Eesti Reformierakonna ja Eestimaa Rahvaliidu koalitsioonileping aastateks 2003–2007, KPMG Estonia koostatud „Ühtse rahvusringhäälinguorganisatsiooni moodustamise otstarbekuse uuring“ ning Eesti Raadio ja Eesti Televisiooni arengukavad ning Riigikogu Kultuurikomisjoni poolt heaks kiidetud ja Vabariigi Valitsusele esitatud „Tegevuste kava Eesti Rahvusringhäälingu moodustamiseks”. (Seletuskiri ERR strateegiale)

- 2) tagada avaliku ringhäälinguteenuse erisus kommertsringhäälingust ning ringhäälinguteenuse sisulise pakkumise tasakaal Eesti ringhäälingumaastikul;
- 3) tagada arvamuste ja veendumuste spektri avaldumine kogu selle mitmekesisuses, erinevate, ka vähemuste huvide ja arvamuste pääs avalikkuseni, kanda, vahendada ja luua avalikku arvamust, olla toeks kodanikuvastutuse avaldumisele;
- 4) olla rahvuskultuurilises arengus partneriks kõikidele Eesti kultuuri- ja haridusorganisatsioonidele;
- 5) siduda Eesti ringhäälinguruum Euroopa ja maailmaga, luua, arendada ja hoida info- ja kultuurisidet ning professionaalset vahetust ja koostööd teiste riikide ringhäälingu-, meedia- ja kultuuriorganisatsioonidega;
- 6) kindlustada kaasaegse innovatiivse multimeediaorganisatsiooni efektiivne toimimine, tagada ringhäälinguvaldkonna jätkusuutlikkus ja arendada professionaalseid standardeid;
- 7) tagada ringhäälinguvaldkonna tehniline areng ja uuenduslikkus, info kättesaadavus kõigil konvergeeruva meedia platvormidel ning osaleda uute ringhäälinguteenuste arendamises.

Regionaalsusprogrammi ning kohalike uudiste edastamise tähtsust on Hagi Šein (2002) pidanud üheks avalik-õigusliku ringhäälingu oluliseks kohustuseks.

„ETV peab oma ülesandeks rahuldada Eesti erinevate piirkondade elanike huvi oma lähema eluümbruse uudiste, majandus- ja kultuurielu vastu. Regionaalsaadetel saab olla oluline koht kohalikus sotsiaal- ja kultuurielus, eriline asend kohaliku omavalitsuse töö jälgimisel, valimiskampanias jms ... Korrespondendipunktid – stuudiod teevad kohalikku uudisteprogrammi ja kohaliku temaatikaga publitsistikasaateid ning toodavad uudistematerjali ja saateid ETV üldprogrammi.” (Šein 2002: 110).

Regionaalsaadete tähtsus on väljendunud ka eelpoolmainitud Rahvusringhäälingu arengukavas, kus on regionaalsuse kohta punktis 14 välja toodud, et

„ERR, lähtudes missioonis sätestatud ülimast eesmärgist hoida ja arendada elu Eestis ning kasutades ühtse ringhäälinguorganisatsiooni loomisest tekkivat sünergiat, hoiab ja arendab edasi regionaalstuudiote

ja korrespondentide võrku Eestis. ... Lõuna-Eesti keele ja kultuuri jätkuprogrammi raames taotleb ERR võimalust kohaliku leviga regulaarsete raadioprogrammide tootmiseks alates 2005. aastast ning pidevat telesaadete ja –programmide tootmise jätkamist sellest regioonist.” (Eesti rahvusringhäälingu arengustrateegia aastateks 2005-2008: 3)

Arengustrateegias on ära toodud ka regionaalstuudiote ja korrespondentide ülesanded:

- 1) mitmekesistada ERR programme saadete ja infomaterjalidega;
- 2) suurendada ühiskonna sidusust;
- 3) tugevdada nii Eesti kui ka piirkondlikku identiteeti;
- 4) toota raadioprogrammides piirkondlikke uudiste- ja muid saateid;
- 5) suurendada ERR konkurentsivõimet.

Ühtlasi plaanitakse ka arendada edasi olemasolevaid tele- ja/või raadiostuudioid Tartus, Narvas, Pärnus ja Kuressaares ning korrespondendipunkte Jõhvis, Valgas, Viljandis ja mujal.

15. detsembril 2005 kiitis Riigikogu heaks Eesti televisiooni ja eesti raadio ühine arengukava aastateks 2006–2008. Arengukavas on muude punktide seas käsitletud ka ETV regionaalsust ja rahvusvahelisust. Punkt 3.5.1. sedastab, et „ETV ja ER, olles kindlad ühtse ringhäälinguorganisatsiooni loomisest tekkivale sünergiale, arendavad ühist regionaalstuudiote ja korrespondentide võrku Eestis, avardada saadete geograafilist ulatust ning vähendada pealinnakesksust.”

Punktis 3.5.2. on välja toodud Regionaalstuudiote ja korrespondentide ülesanded.

Need on järgmised

- 1) mitmekesistada ETV ja ER programme saadete ning infomaterjalidega;
- 2) tugevdada Eesti erinevate piirkondade kohalikku identiteeti ja toetada riigi kui terviku toimimist;
- 3) toota raadioprogrammides piirkondlikke uudiste- ja muid saateid.

Järgmise punktina on arengukavas välja toodud, et plaanitakse jätkuvalt arendada ETV ja ER olemasolevaid tele- ja/või raadiostuudioid Tartus, Narvas, Pärnus ning korrespondendipunkte Jõhvis, Kuressaares, Valgas ja Viljandis. Eesmärk on luua kõiki maakonnakeskusi haarav korrespondentide võrk ning luua

korrespondendipunktid ka Hiiumaale, Järvamaale ja Läänemaale. (Eesti televisiooni ja eesti raadio ühine arengukava aastateks 2006–2008: 4)

2.6 ETV visioon, missioon ja väärtused

ETV visioon, missioon ja väärtused on ära toodud ETV kodulehel. Samasugusel kujul olen nad ka pannud Lisasse 7.

ETV tegijate nägemus organisatsioonist tulevikus haakub üsnagi sellega, millisena avalik-õiguslik ringhääling ideaalis olema peaks. See on laiemal arutelul platvorm, avaliku arvamuse väljendamise koht, kultuuri ja diskussiooni väärtustav organisatsioon. Olulisel kohal on professionaalsus ja kvaliteedi poolest tuntuks üle kogu maailma.

ETV missioonis on kõige tähtsam punkt „Olla vaatajat väärtustav, töötajatele mainekas, kõigile vajalik, sõltumatu eelarvega ja oma tegevuses jätkusuutlik organisatsioon.” Seega ollakse suunatud nii väljapoole, väärtustades vaatajaid ja auditooriumit ning samuti ka sissepoole, pidades tähtsaks töötajate heaolu organisatsioonis. Samuti on ETV missiooniks olla Eesti suurim, vaadatuim ja mõjukaim multimeediaettevõtte, mis paneb erilist rõhku Eesti kultuuri edastamisele. Vähetähtis ei ole ka ETV kui rahva mälu digitaliseerimise koht: paljud kultuurisündmused talletatakse arhiividesse, kust neid vajaduse ja tahtmise korral kergesti kätte saab.

ETV lähtub oma tegevusest neljast põhiväärtusest: uuenduslikkus, sõbralikkus, kodanikuvastutus ning professionaalsus. ETV püüab olla mitte kivistunud rahvuskultuuri kants, vaid alati püüelda paremuse poole ja areneda edasi. Oma tegevustes üritab ta lähtuda sellest, et oleks olemas arvamus ühiskonnas toimuva kohta, aga samas jääda oma sihtgruppidega sõbralikesse suhetesse. Üheks põhiväärtuseks on ka professionaalsus, mille poolest üritatakse teha oma tegevusi võimalikult hästi ja nõudlikult, samuti võrreldakse ennast vaid maailma parimatega.

2.7 Avalik-õigusliku ringhäälingu identiteedikriis

2005. aastal avaldatud „Televisioonide ülevaade Euroopas: seireraport 2005” toob välja, et avalik-õiguslik televisioon (üks avalik-õigusliku ringhäälingu osa) on identiteediotsingul. Kuigi nii Euroopa Nõukogu kui teised Euroopa organisatsioonid on avalik-õiguslikus ringhäälingus näinud olulist demokraatliku ühiskonna osa. Avalik-õiguslikule ringhäälingule esitavad väljakutse poliitilised ja majanduslikud huvid, uued meediaplatformid, kommertsringhäälingute kasvav konkurents ja teised muutused ühiskonnas võrreldes ajaga, mil avalik-õiguslik ringhääling oli monopoliseisundis.

„Ühest küljest peavad Euroopa poliitikakujundajad avalik-õiguslikku ringhäälingut kultuurihüveks, mida tuleb säilitada. Samas on rahvusvahelised ja valitsustevahelised organisatsioonid, nagu WTO ja tõenäoliselt ka Euroopa Komisjon kritiseerinud avalik-õiguslike ringhäälingute eelisseisundit, ning et need saavad raha avalikest fondidest, konkureerides samal ajal (enamasti) ka reklaamiturul kommertsringhäälingu organisatsioonidega” (Televisioonide ülevaade Euroopas: seireraport 2005: 51)

Diskussioon avalik-õigusliku ringhäälingu muutunud rollist ja eneseotsingust ei ole uus. Viimastel aastakümnetel on avalik-õigusliku ringhäälingu roll Euroopas dramaatiliselt muutunud. (Brants & Kees 2000). Alates 1980ndatest, mil hakkasid tekkima eratelekanalid ei saanud avalik-õiguslik televisioon enam nautida monopoliseisust. Vaatajate huvi tekitamiseks ning seega ka oma olemasolu tõestamiseks tuli võistleva ühisel turul järjest enam nišistuvate kommertskanalitega.

Rootsi Lundi ülikooli meedi ja kommunikatsiooniprofessor Peter Dahlgren on oma 2000. aastal avaldatud artiklis „Key Trends in European Television” analüüsinud Euroopa televisioonide muutuste põhjuseid ning edasisi trende. Ta toob välja neli olulist tegurit, miks avalik-õigusliku ringhäälingu roll 1980ndatest alates on muutunud. Need on deregulatsioon, ideoloogia muutumine, ühiskonna muutumine ning televisioonimaastiku tekkimine.

Pärast Teist maailmasõda Euroopas tekkinud avalik-õiguslikud ringhäälingud olid tugevalt reguleeritud monopolid. Piiritletud oli programmi maht ja koostis, reklaami maht ning ringhäälingu finantseerimine üldisemalt.

1980ndatel hakkas selline reguleeriv raamistik lagunema. Dahlgren toetub siinkohal teisele Põhjamaa teadlasele, taanlasele Stig Hjavardile, kes näeb deregulatsioonina esilekutsujaks esmalt avalik-õiguslike ringhäälingute monopoli lagunemist ja sellega kaasneva konkurentsi tekkimist, teiseks põhjuseks on ringhäälingu komertsialiseerumine: uued tulijad televisioonimaastikul lähtusid turumajanduse põhimõttest ning nende sissetulek põhines reklaamil. Kolmanda tegurina näeb Hjavard televisiooni transnatsionaliseerumist. Kui avalik-õiguslikud televisioonid enne seda olid olnud ühetasandilised – rahvuse kesksed, siis uued kanalid ulatusid alates kohalikest kanalitest kuni riikidevahelisteni. Raske on välja tuua, kas need kolm faktorit on deregulatsiooni põhjus või tagajärg. Tõigaks jääb aga see, et kui avalik-õiguslikud televisioonid pidid lähtuma avaliku teenuse osutamise reeglitest, siis uued kanalid said oma tegemistes märksa vabamad käed ning lähtusid teistest tegutsemispõhimõtetest.

Avalik-õiguslik televisioon ei eksisteeri vaakumis. Paljuski määrab selle rolli ühiskonna ideoloogia. Dahlgren (2000) väidab, et pärast maailmasõdu arendati kolmekümne aasta jooksul kapitalistlike heaoluriike. Riik pidi tagama oma kodanikele minimaalse heaolu taseme alates tervishoiust ja lõpetades meelelahutusega. Ühiskond sõltus majanduslikust edust, mis suunati kodanikele avalike teenuste pakkumiseks ning nende heaolu tõstmiseks.

1970ndate lõpus ei leidnud selline lähenemine enam üksmeelt. Osalt võis põhjuseks olla globaalsed majandusraskused ja riikide järjest kasvavad avalike teenuste kulutused. Toimus tugev neo-liberaalne nihe paremale, mille tulemusena ei reguleeritud enam turge ning vähendati riikide osa majanduses. Lasti turujõududel iseseisvalt tegutseda ning piirati riikide kulutusi avalike teenuste osas.

Ideoloogia muutumine liberaalsemaks tõi kaasa ka mitmeid muutuseid sotsiaalsel tasandil. Suurenes migratsioon mitmetesse Lääne-Euroopa riikidesse ning need muutusid multirahvuselisteks. Kultuurid segunesid, erinevad elustiilid leidsid koha

üksteise kõrval. See tähendas ka muutusi kultuuri tarbimises ja pakkumises. Iga etniline grupp otsis endale väljundit. Inimeste identiteeditunnetus – arvamus sellest, kes ollakse ja mida tahetakse – muutus heterogeensemaks.

Televisiooni seisukohalt tähendasid sellised muutused seda, et järjest raskem oli rahuldada kogu rahvastiku (või vähemalt suurema osa sellest) vajadusi ühekorraga. Rahvas koosnes nüüd paljudest erinevatest etnilistest gruppidest, kes kõik otsisid endale huvitavat programmi. Tekkis nõudlus laiemale telekanalite valiku järele.

Muutused telemaastikul olid toimunud ning avalik-õiguslikel televisioonidel tuli reageerida muutunud olukorrale. Dahlgren viitab Hulteni ja Brantsi 2001. aasta tööle, kus tuuakse välja kolm võimalust, kuidas avalik-õiguslik televisioon muutunud mängureeglitele vastata saab. Avalik-õiguslik televisioon võib muutunud oludega kohaneda, ennast puhastada või kompenseerida. Kohanemine on kõige kergem tee: võetakse omaks turupõhised reeglid ning jäetakse kõrvale avalik-õigusliku ringhäälingu algsed põhimõtted. Sellist lähenemist ei ole ükski Euroopa avalik-õiguslik televisioon valinud.

Enese puhastamine on eelmisele täpselt vastupidine reageering. Avalik-õiguslik televisioon ei võtta arvesse vaatajate reitinguid või konkurentsi ning jätkab oma visiooni poole püüdlust. Ka selline äärmus ei ole Euroopas kasutust leidnud.

Kolmas viis, kesktee kahe eelmise vahel, tähendab seda, et võetakse arvesse muutunud turuolukorda ning osalt muudetakse oma visiooni, aga põhijoontes lähtutakse avalik-õigusliku ringhäälingu algsetest põhimõtetest olla kodanike informeerija, õpetaja ning meelelahutaja.

Sellise lähenemise puhul tekib kaks dilemmat. Kui võetakse liiga palju omaks turumajanduse põhimõtteid ning hakatakse tegema kommertskanalitega sarnast programmi, mis on suunatud vaatajate suurele hulgale, siis võib maksumaksjatel tekkida küsimus, miks riik peab üleval sellist televisiooniprogrammi, mida ka kommertskanalid toodavad. Samas kui laskutakse teise äärmusesse ning tehakse liialt elitaarset programmi, mille puhul pigistatakse silm kinni vaatajareitingute kohalt, siis

tekib maksumaksjal küsimus, miks ta peaks rahastama televisiooni, mis on suunatud väga elitaarsele grupile.

Dahlgren pakub tulevikuks välja, et avalik-õigusliku televisioon demokraatlikus ühiskonnas ei kao, sest „selleks, et ellu jääda ja õitseda, peab demokraatia rahuldama ka kultuuri ja informatsiooni kriteeriumid. Siinkohal on televisioonil tsentraalne roll.” (Dahlgren 2000: 32). Televisioon kannab endas norme, väärtusi ning ühiseid tõekspidamisi, mida demokraatia arendamiseks vaja on.

Avalik-õiguslikule televisioonile Euroopas on raskusi teinud kultuuri ühisosa edastamine heterogeensemaks muutunud rahvale. Valitsused, koostöös huvitatud osapooltega, peaksid välja töötama uued suunad, mis taastavad televisiooni avaliku teenuse visiooni uutes oludes ja muutunud meediamaastikul. Samas peaks jääma kommertskanalitele piisavalt ruumi, et need saaksid oma eesmärgi täita. Avalik-õigusliku ja kommertstelevisiooni koostöös peaks sündima selline televisioonipoliitika raamistik, mis toetab demokraatia arengut.

2.8 Eelnevad uurimused

Eesti Televisiooni on uuritud läbi aastakümnete. Tartu Ülikooli ajakirjandusosakonna on lõpetanud mitmed tudengid uurides ETV erinevaid tahke. Vaatluse all on olnud uudistesaadete ajalugu (Mürk 1994), objektiivsuse nõude täitmine televisioonis (Jaakson 1997) kui ka näiteks meelelahutuse funktsioonid televisioonis (Kersna 1985). On lähenetud ka semiootiliselt ning analüüsitud Aktuaalse kaamera heli- ja pildirida (Kark 2003).

Ragnar Kond (1991) on lähema vaatluse alla võtnud ETV korrespondentipunktid ja üritanud neile süsteemselt läheneda. Tema tööst võib välja lugeda, et 1991. aastal nähti korrespondentipunktides võimalust muuta ETV programm mitmekesisemaks ning lähendada seda vaatajale. Kond näitas analüüsis Aktuaalse kaamera uudiseid ning teisi regionaalseid saateid, milline oli korrespondendi roll ja millised võimalused tal tollal olid. Lõpuks toob ta välja, et „praegu on ... olulisim viia ellu ETV korrespondentipunktide arendamise perspektiivplani, /.../ samuti tuleks /.../

kohalike korrespondentide mõju ja osatähtsust ETV ekraanil veelgi suurendada.” (Kond 1991: 78).

Kõige lähemat sarnasust minu uuritud teemaga võib täheldada enam kui 20 aastat tagasi tehtud lõputöös, mille teemaks oli ETV geograafiline haare (Külaots 1985). Töös on uuritud seda, milliseid võimalusi pakub Eesti Televisiooni televaatajale maailmaga tutvumiseks. Selleks „vaadeldi telesaateid järgmise skeemi alusel: kes teatab, kellest teatab, millest teatab ja mida näitab eelneva kinnituseks.” (Külaots 1985: 18).

Viinud läbi oma analüüsi jõuab Annika Külaots muu seas järeldusele, et kuigi ETV programmis on esindatud kõik maailmajaod, ei ole see siiski vaatajatele kõige parem variant, sest „taoline kirevus ... võib vaatajale tekitada kahjuliku illusiooni kõige teadmise ja kõiges osalemise kohta” (Külaots 1985: 87). Üldkokkuvõttes jõuab töö seisukohale, et „vaataja saab Eesti Televisioonist ühekülgset infot ning saadete tegijad ei kasuta tänapäeva nõuetele vastavalt televisiooni võimalusi inimeste teabevajaduste rahuldamisel.” (Külaots 1985: 89).

Töö tulemustesse võib suhtuda kriitiliselt, sest töö on tehtud ajal, mil Eestis valitsev riigikord ei pannud rõhku maailma objektiivsele kajastamisele ning Eestis ei olnud välja arenenud tänapäeval nii tavalised reeglid tasakaalustatuse, objektiivsuse ning eetikanormide täitmise kohta. Teiseks võib kritiseerida töö valimit – kahe järjestikkuse nädala analüüsimisel ei saada terviklikku pilti telekanali geograafilisest haarest.

Kitsaskohtadest hoolimata pakub Külaotsa uurimus asjalikku sissevaadet Eesti Televisiooni programmi geograafilise ulatuse osas 1985. aasta aprillikuus.

3 Töö uurimisküsimused

Käesoleva bakalaureusetöö ülesandeks oli uurida, kas Aktuaalne kaamera on Tallinna või kogu riigi uudistesaade. Uuringu läbiviimiseks püstitasin järgmised uurimisküsimused:

1. Milliste Eesti piirkondade vahel jagunevad Aktuaalse kaamera uudised?
2. Milliste Eesti piirkondade vahel jagunevad uudiste allikad?
3. Millise sagedusega esinevad uudised erinevatest Eesti maakondadest?
4. Millise suhtega esinevad Tallinna ja Eesti maakondade uudised?
5. Millise hinnangu annab ETV juhatuse esimees ja uudistetoimetuse juht Aktuaalse kaamera uudiste regionaalsele jagunemisele?

4 Meetod

4.1 Kontentanalüüs

4.1.1 Analüüsiühik

Analüüsiühikuks oli üks uudislugu. Ühikuks oli kõik see, mis järgnes ühel teemal sissejuhatavale lausele ankru poolt. Uue (kuigi võib-olla sama teemaga seotud) uudislõigu sissejuhatamine oli algus uuele analüüsiühikule. Kuna tegin analüüsi uudiste väljakirjutiste põhjal, siis ei tekkinud probleeme erinevate analüüsiühikute eristamisega.

Analüüsiühikud valisin vaid Aktuaalse kaamera uudiste põhisaatest ehk kell 21.00 algava saate materjalidest. Seda põhjusel, et sinna on koondatud kõik päevauudised ning eraldi saadete vaatamine annaks kokku sama tulemuse, mis koondsaate vaatamine. Ma ei võtnud ühikuid spordiuudistest, ilmateadetest või erisaadetest.

Aktuaalse kaamera uudised on eetris argipäeviti eraldi saatena viis korda (üks neist venekeelne). Laupäeviti on uudistesaadeteid koos venekeelsete uudistega nelja korral ning pühapäeval koos venekeelse saatega kolmel korral.

Uudised on ETV ekraanil ka hommikuti. Äratusprogramm Terevisioon sisaldab endas iga poole tunni järelt uudiseid. Osalt on Terevisiooni uudiste tegijad samad, mis Aktuaalse kaamera puhul ja mõnikord on Terevisioonis näidatavad uudised ka õhtuses Aktuaalse kaamera põhisaates. Siiski on tegemist kahe erineva nähtusega. Terevisiooni uudised on ühe telesaate osa, samas kui Aktuaalne kaamera on täiesti omaette uudisteprogramm.

4.1.2 Kodeerimine

Uurimisküsimustele vastuste leidmiseks kasutasin kontentanalüüsi meetodit. Valisin Aktuaalse kaamera uudistest valimis näidatud päevadel uudislood ning kasutades kodeerimislehte viisin läbi analüüsi. Kodeerimisleht on ära toodud Lisana 1. Kodeerimisleht koosneb kolmest kategooriast.

Uudises toimunu asukoht: Esikohale seadsin uudises toimunu geograafilise asukoha. See näitas uudiste regionaalset kattuvust kõige paremini. Asukoha määramisel arvestasin maakonna täpsusega. Selline täpsus on ülevaate saamiseks piisav.

Uudised jagasin kolme suuremasse kategooriasse: Üle-Eestilise tähtsusega uudised, Tallinna uudised ning maakondlikud uudised. Põhjus, miks eraldi välja tuua Tallinna ning erinevate maakondade uudised seisneb bakalaureusetöö teemapüstituses.

Üle-Eestilise uudise puhul ulatus uudise mõju üle kogu vabariigi. Uudised, mis puudutasid näiteks Riigikogu, Eesti Vabariigi valitsuse jne tegemisi ei saa liigitada Tallinna uudisteks, sest kuigi nad leiavad aset Tallinnas, on nad ülevabariigilise tähtsusega. Samas, uudised, mis olid seotud Tallinna linnaga ja selle kohaliku omavalitsusega liigitasin Tallinna uudisteks.

Võtsin vaatluse alla vaid Eesti Vabariigi territooriumil toimuvad uudised. Sündmused, mis puudutavad eestlaste tegutsemist väljapool Eestit (nt eestlaste osalemine Iraagi missioonil), jätsin ma analüüsi alt välja, isegi kui toimus siseriiklik arutelu nende teemade üle.

Allikate asukoht: Allika asukohana arvestasin seda kohta, kus allikas intervjuu andmise ajal viibib. Seda selleks, et paremini paika panna uudise geograafilist asukohta. On selge, et enamik üle-Eestilisi uudiseid on tehtud kohtades, kus asuvad riigiasutused ning seetõttu on ka allikad samast kohast.

Kuupäev: uudistesaadete päevade valimi koostamise põhimõtted olen toonud välja allpool. Kuupäeva kategooria kaudu sain teada mitu uudist on keskmiselt mingi päeva kohta ning milline on piirkondade keskmine uudiste jaotuvus.

4.1.3 Valim

Valimi koostamisel kasutasin eeskujuna Stevensoni meetodit, mis tasakaalustamiseks ootamatuid sündmusi ning samas uurimaks ka järjepidevust, kasutab nii järjest päevadest koosnevat nädalat kui mingist pikemast ajaperioodist valitud päevadest koosnevat nädalat (composite week) (Stevenson 1984). Valitud on viis koostatud

nädalat 2005. aasta jaanuarist kuni septembrini ning kaks järjestikkust nädalat 2005. aasta oktoobrist. Valimi täpsed kuupäevad võib leida kodeerimisjuhendist (Lisa 1).

Koostatud nädalate puhul on koostamispõhimõte olnud järgmine: esimese nädala esmaspäev, teise nädala teisipäev, kolmanda nädala kolmapäev ja nii edasi kuni pühapäevani. Muster kordub järgnevate nädalate jooksul.

4.2 Ekspertintervjuud

Selleks, et saada lähemat pilti organisatsioonist ning kuulda hinnangut Aktuaalse kaamera regionaalsele katvusele ning uurida välja regionaalsete uudiste valimise põhimõtteid viisin läbi mitu ekspertintervjuud. Küsitlesin ETV juhatuse esimeest Ainar Ruussaart ning ETV uudistetoimetuse juhatajat Andres Kuuske.

Ekspertintervjuu puhul kehtivad samad nõudmised, mis intensiivsete intervjuude puhul ning mis on välja toodud raamatus „Mass Media Research: an Introduction” (1994). Intensiivsed intervjuude suurimaks eeliseks on detailirohkus. Samuti on intervjuude kohaldavad vastavalt vastajale. Kui personaalse intervjuu puhul küsitakse vastajatelt ühtesid ja samu küsimusi, siis intensiivse intervjuu puhul võib muuta küsimusi vastavalt sellele, kuidas vastaja küsimustele reageerib. Nii saab intervjuu suunda ja kulgu uurijale paremini suunata ning olulisematele küsimustele piisavad vastused leida.

Intensiivse intervjuu puhul on raske teha hiljem üldistusi (Mass Media Research: an Introduction, 1994), kuid minu bakalaureusetöö jaoks läbi viidud intervjuude puhul ei olegi vaja intervjuude tulemusi üldistada, vaid läheneda neile eraldi kui ekspertide hinnangutele olukorrast.

Küll säilib aga pärast intervjuud vastuste tõlgendamise probleem. Intervjueeritavad ei saa pärast intervjuud enam mõjutada seda, mil moel mina kui uurija neid vastuseid tõlgendan ning mida ma neist välja loen. Kuigi vastaja võis mõelda üht asja, võib sellest aru saada mitmel erineval moel ning selle tõttu võivad järeldused põhineda valestimõistmisel.

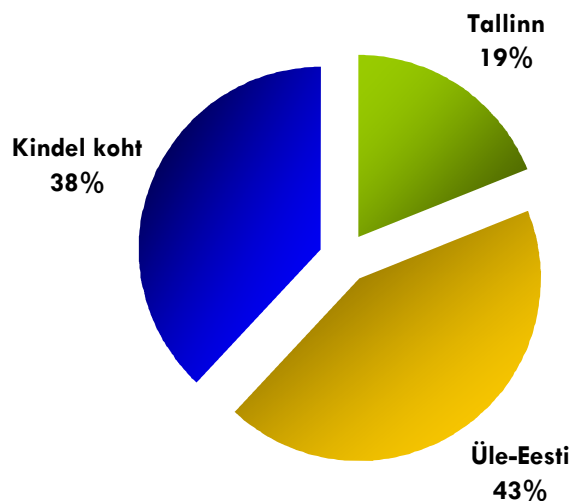
5 Empiiriliste tulemuste esitus

5.1 Aktuaalse kaamera uudiste geograafiline jagunemine

Kokku oli vaadeldud 49 päeva jooksul Eesti siseuudised 313, mis teeb keskmiselt ühel päeval 6,39 siseuudist.

Uudises toimunu asukoht		AVG	%
Tallinn	59	1,20	19%
Üle-Eesti	135	2,76	43%
Kindel koht	119	2,43	38%
Kokku	313	6,39	100%

Tabel 1 Uudiste jagunemine üle riigi

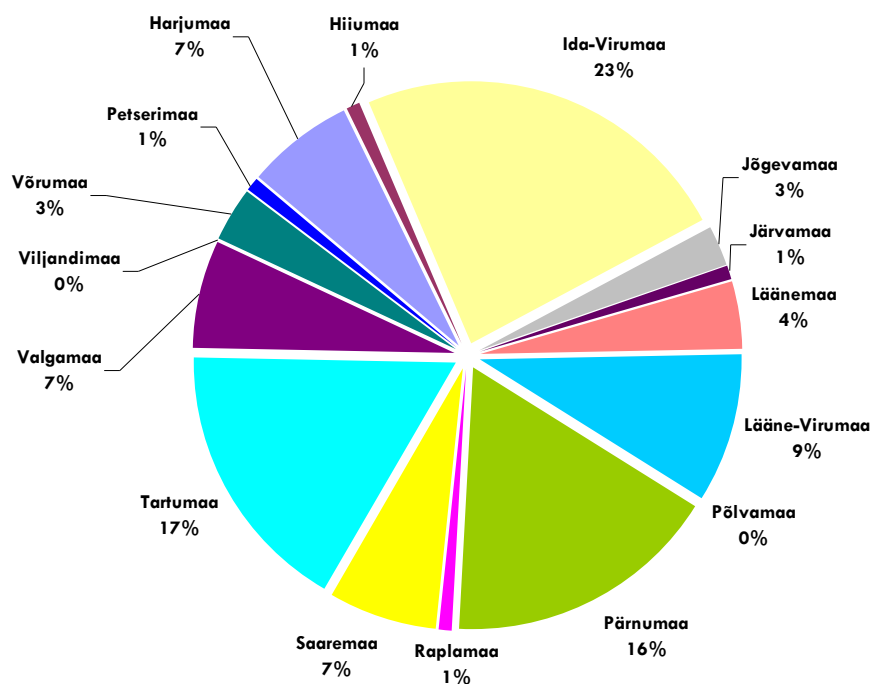
Joonis 1 Uudiste jagunemine üle riigi

Ligi pooled uudistest (43%) puudutasid kogu Eestit. Selliseid uudiseid oli päevas keskmiselt 2,76. Ainult Tallinna linna puudutavaid uudised moodustasid 19% vaadeldud uudistest. Lugusid, mida sai seostada kindla kohaga väljaspool Tallinna oli

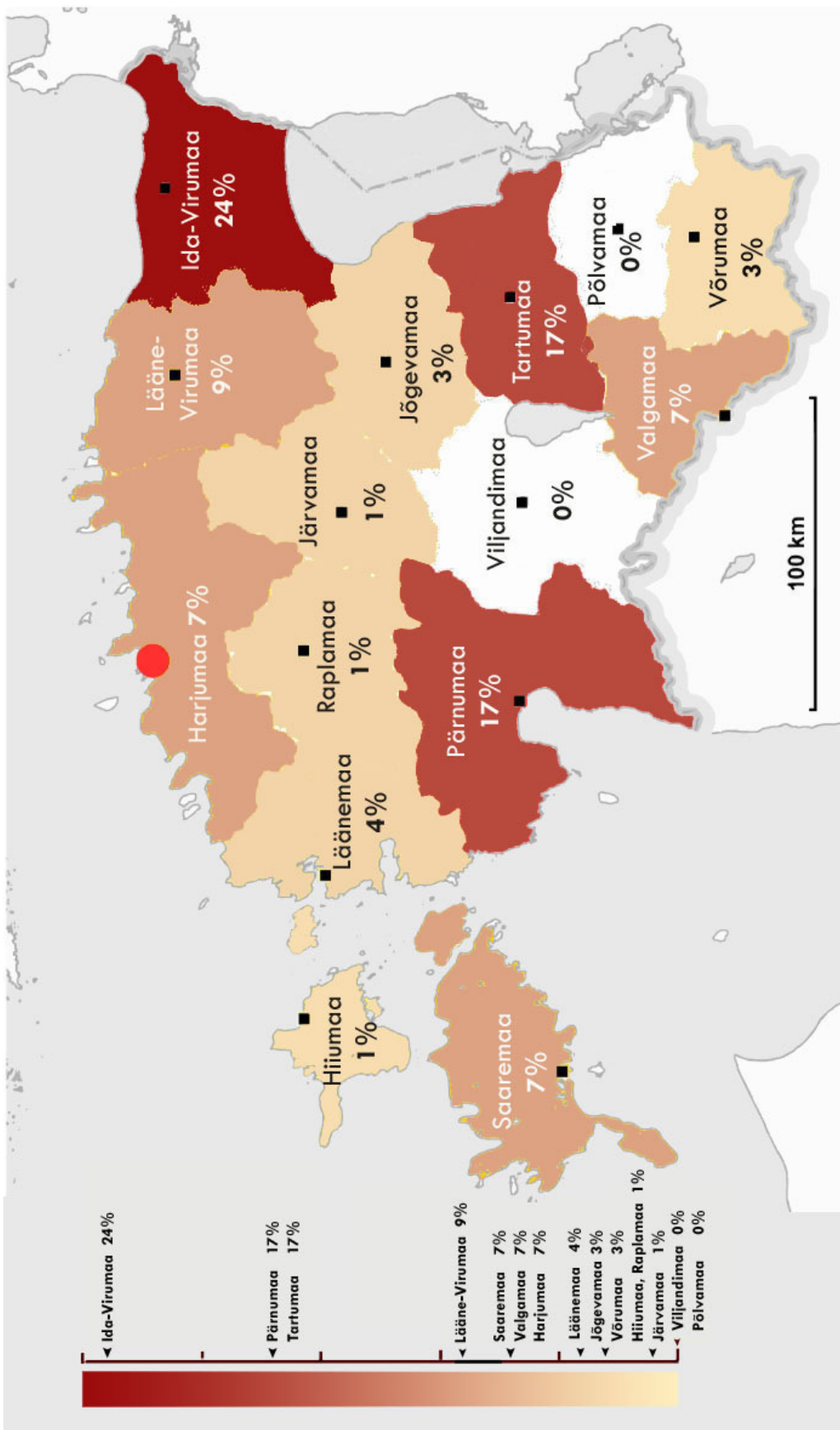
kokku 38%. Kindla kohaga uudiste täpsem jagunemine on ära toodud Tabelis 2. Parema pildi uudiste jagunemisest maakondade kaupa annab Joonis 3.

Uudises toimunu asukoht	AVG	%
Harjumaa	8	0,16 7%
Hiiumaa	1	0,02 1%
Ida-Virumaa	28	0,57 24%
Jõgevamaa	3	0,06 3%
Järvamaa	1	0,02 1%
Läänemaa	5	0,10 4%
Lääne-Virumaa	11	0,22 9%
Põlvamaa	-	0,00 0%
Pärnumaa	20	0,41 17%
Raplamaa	1	0,02 1%
Saaremaa	8	0,16 7%
Tartumaa	20	0,41 17%
Valgamaa	8	0,16 7%
Viljandimaa	-	0,00 0%
Võrumaa	4	0,08 3%
Petserimaa	1	0,02 1%
Kokku	119	2 100%

Tabel 2 Uudiste jagunemine maakondade kaupa

Joonis 2 Uudiste jagunemine maakondade kaupa

Joonis 3 Eesti uudistekaart

Kõige enam uudiseid (24%) olid pärit Ida-Virumaalt. Keskmiselt ilmus igas saates 0,57 uudist kõige idapoolsema maakonna kohta. Teistest enam kajastamist said ka Pärnumaal ja Tartumaal toimuvad sündmused, mõlemad võrdselt 17%. Ülejäänud maakonnad olid uudistes juba tunduvalt vähem. „Valgeteks laikudeks” jäid Viljandimaa ning Põlvamaa, kust vaadeldud päevade jooksul ei olnud ühtegi uudist.

Kui panna samasse arvestusse Tallinna linn, siis oleks ta ületanud kõige enamkajastatud maakonna – Ida-Virumaa – näitaja kahekordselt. Ida-Virumaalt ilmus kokku 28 uudist, samas kui Tallinna kohta samal ajal 59.

Täpsuse huvides olgu öeldud, et kindlasti ei näita uuringus välja tulnud Põlvamaa ja Viljandimaa „valgeks laiguks” jäämine seda, et neist maakondadest ei tehta üldse uudiseid. On täiesti selge, et arvnäitajad oleksid mõneti teistsugused, kui uuringu aluseks võtta kõik 2005. aasta Aktuaalse kaamera saated ning teha nende analüüs. Võib üsna julgelt väita, et Põlvamaa ja Viljandimaa ei jääks sel juhul päris kajastamata maakondadeks.

Stevensoni meetodi kasutamise poolt kõneleb aga asjaolu, et nädalate koostamisel lähtutakse kindlast loogikast. Selline selekteerimise viis võimaldab välja tuua üldised proportsioonid erinevate piirkondade uudiste kohta. Samas vähendatakse niiviisi erakordsete sündmuste tähtsust, mis võivad muuta üldisi suhteid.

5.2 Uudiste allikate asukohad

Uudiste allikate asukohtadest annab ülevaate Tabel 3. Pooltel juhtudel olid uudiste allikad Tallinnast (50,5%). 12,3% uudistest jäid kindla allikata. Nendel puhkudel oli tegemist lühiuudistega. Enamvähem võrdselt tuli allikate ütlusi Ida-Virumaalt ja Pärnumaalt, mis on suhteliselt märkimisväärne, kuna uudiste arvu poolest oli Ida-Virumaa Pärnumaast tunduvalt eespool.

Allikate asukohtade ja uudiste arvu erinevus oli tingitud asjaolust, et mõnel juhul olid uudise kommentaarid võetud mitmest kohast. Näiteks oli ühel juhul võetud arvamus Põlvamaalt, kuigi otseselt Põlvamaalt ühtegi uudist pole.

Allikate asukoht		AVG	%
Harjumaa	9	0,18	2,8%
Hiiumaa	1	0,02	0,3%
Ida-Virumaa	26	0,53	8,2%
Jõgevamaa	2	0,04	0,6%
Järvamaa	2	0,04	0,6%
Läänemaa	4	0,08	1,3%
Lääne-Virumaa	11	0,22	3,5%
Põlvamaa	1	0,02	0,3%
Pärnumaa	21	0,43	6,6%
Raplamaa	1	0,02	0,3%
Saaremaa	8	0,16	2,5%
Tartumaa	17	0,35	5,4%
Valgamaa	8	0,16	2,5%
Viljandimaa	0	-	0,0%
Võrumaa	5	0,10	1,6%
Tallinn	160	3,27	50,5%
Soome	2	0,04	0,6%
Kindla allikata	39	0,80	12,3%
Kokku	317	6,47	100%

Tabel 3 Allikate asukohad

5.3 Tallinna ja Eesti maakondi puudutavate uudiste suhe

Teada saamaks milline oli suhe Tallinna ja teiste Eesti piirkondade uudiste vahel jagasin kindlast maakonnast tehtud uudiste arvu Tallinnast ilmunud uudiste arvuga. Tulemused on välja toodud Tabelis 5.

	vs Tallinn
Harjumaa	0,14
Hiiumaa	0,02
Ida-Virumaa	0,47
Jõgevamaa	0,05
Järvamaa	0,02
Läänemaa	0,08
Lääne-Virumaa	0,19
Põlvamaa	-
Pärnumaa	0,34
Raplamaa	0,02
Saaremaa	0,14
Tartumaa	0,34
Valgamaa	0,14
Viljandimaa	-
Võrumaa	0,07
Kokku	2,00

Tabel 4 Eesti vs Tallinn

Selgus, et iga Tallinna uudise kohta ilmus 0,47 uudist Ida-Virumaalt ning 0,34 uudist Pärnumaalt ja 0,34 uudist Tartumaalt. Ehk ligikaudu ühe Ida-Virumaa uudiste kohta ilmus kaks uudist Tallinnast. Iga Pärnu või Tartu uudise kohta ilmus kolm lugu Tallinnas toimuvast. Teiste maakondade uudiste suhe Tallinna uudistega jäi juba märksa väiksemaks.

Kui aga arvutada kokku, mitu maakonnauudist läks eetrisse iga Tallinna uudise kohta, siis tulemus muutub vastupidiseks. Kokku läks saatesse iga Tallinna uudise kohta kaks uudist mingist Eesti piirkonnast.

Resultaat on seletatav sellega, et igas saates oli erinevatest maakondadest pärit uudiseid arvuliselt rohkem kui Tallinna uudised. Näiteks võis uudistesaaetes olla neli lugu erinevatest maakondadest ja kaks uudist Tallinnast. Sellega oleks üldine Tallinn vs maakonnad uudiste suhe paigas ning erinevate maakondade proportsioon oleks õige.

6 Järeldused, diskussioon

Eelpool mainisin, et Aktuaalse kaamera vaadatavus on viimastel aastatel vähenenud. Aktuaalse kaamera uudised on ETV programmis üsnagi tähtsal kohal. Intervjuust Ainar Ruussaarega tuleb välja, et järgmise viie aasta kohta on seatud eesmärk teha Aktuaalne kaamera kõige vaadatavamaks uudistesaaateks. Selleks tuleb arendada mitmeid valdkondi.

„Mitte ainult AK usaldusväärsust, sisu, uudiste valikud, vaid ... programmipoliitiliselt ka seda, ... et põhisaate ees peaks olema mingisugune vedur ... vaatajamagnet, mis tõmbaks uudistesaaate käima. ... AK paiknemine ... ja osatähtsus programmis ei puuduta ainult AK saadet peast lõputiitriteni, vaid on natuke laiem.”
(Intervjuu Ainar Ruussaarega 25.04.2006)

Üheks, millega kindlasti tegelema peaks, et Aktuaalne kaamera muutuks uudistesaaateks number üks, on regionaalsete uudiste mitmekesistamise küsimus. Toon järgnevalt ära järeldused, millele ma oma uurimistöö tulemusena tulin.

6.1 Järeldus 1: Aktuaalse kaamera uudiste geograafiline jagunemine oli üldiselt tasakaalus, maakondlikult mitte

Tulemusi vaadates oli uudisteprogramm üsna tasakaalustatud: 43% üleriiklikud uudised, 38% erinevate maakondade uudised ja 19% Tallinna uudised.

Aktuaalse kaamera viis korrespondendipunkti tegid oma tööd: maakonnad, kus on korrespondendipunkt Ida-Virumaa, Pärnumaa, Tartumaa, Saaremaa, Valgamaa olid selgelt kõige esindatuma piirkonnad uudistekaardil.

Siiski ei olnud nende toodang balansis: Ida-Virumaalt ilmus kolm korda rohkem uudiseid kui Valgamaalt ja Saaremaalt. Eesti suuruselt teisest linnast Tartust ja Tartumaalt oli vähem uudiseid kui Ida-Virumaalt.

Maakonnad, kus ei olnud korrespondenti, olid üsna tagasihoidliku kajastusega. Kesk-Eesti, Põlvamaa, Viljandimaa ja Hiiumaa sündmuseid nägi Aktuaalse kaamera uudistes üsnagi harva.

Kohalikud uudised moodustasid kodumaistest uudistest üle kolmandiku. Igal päeval ilmus keskmiselt 2,43 uudist mingist Eesti maakonnast. Kohalike uudiste ja üleriigiliste uudiste mahud uudistesaaetes olid enamvähem võrdsed (keskmiselt 2,76 üleriiklikku uudist päevas), millest võib järeldada, et kohalikud uudised on sama suure tähtsusega kui üleriiklikud. Kohalikud uudised olid küll enamasti saate lõpuosas ning suhteliselt harva päeva tähtsamate uudiste seas, samas kui üleriiklikud olid enamasti saate alguses.

Iseenesest ei ole see oluline, et oleks täpselt võrdselt uudiseid Järvamaalt, Põlvamaalt, Ida-Virumaalt jne. Seda ütleb ka ETV uudistetoimetuse juht Andres Kuusk sõnades,

„me ei püstita igal hommikul eraldi ... küsimust, et meil peaks olema nüüd kõik regioonid kaetud ... Meil on Ringhäälinguseaduse järgi kohustus. Meil ei ole küll sinna otseselt kirjutatud ..., et ... erinevate regioonide kaupa, aga ... on kõikvõimalike sihtrühmade rahuldamine või neile erinevate programmide pakkumine.”
(Intervjuu Andres Kuusega 25.05.2006)

Oluline on printsiip, et lähtuvalt avalik-õigusliku ringhäälingu põhimõttest informeerida kodanikke kogu riigis toimuvast, ei saa pilt Eestist olla täielik ilma et seal oleks regulaarselt kajastatud kõik maakonnad alates Harjumaast ja lõpetades Võrumaa, Põlvamaa ja Hiiumaaga. Rääkimata Kesk-Eestist.

Kui uurida põhjuseid, miks on nii, et Kesk-Eesti, Läänemaa ja Lõuna-Eesti on jäänud vähese kajastatusega, siis ütleb ETV juhatuse esimees Ainar Ruussaar, et need piirkonnad jäävad nn halli alasse.

„Meil on AK puhul tõepoolest selline probleem, et kui me vaatame Eesti kaardile, siis me selgelt näeme valgeid laike. Üks neist valgetest laikudest on Kesk-Eesti, üks neist on Läänemaa ja üks neist on just nimelt Põlva ja Võru. Need on kolm suhteliselt valget laiku. Miks nad valged on? Nad on muutunud selles mõttes eikellegimaaks. Kohalike piirkondade korrespondentide jaoks jäävad need territooriumid nende põhiasupaigast liiga kaugeks. Kui me võtame kohalikku korrespondenti

nagu mingit saatjat, mis kiirgab teatud raadiuses, siis kusagil 60-70 kilomeetrit laias laastus võib ringi ümber korrespondendi tõmmata, kus tal on allikad, kus ta saab informatsiooni, kuhu ta jõuab füüsiliselt kohale sõita selleks, et AK-le ka lõiku teha. Kõik, mis ei ulatu selle 70 kilomeetri raadiusesse ümber korrespondentide on tõepoolest katmata ala.”

(intervjuu Ainar Ruussaarega 25.04.2006)

Sama põhjuse toob välja ka ETV uudistetoimetuse juhataja Andres Kuusk.

„Praegu on Kesk-Eesti jäänud kor-punktide halli alasse, ... alati on vaidlusi, et kas sõidab Kond [Ragnar Kond – Valgamaa korrespondent – I.H.] või sõidab Joamets [Rein Joamets – Tartu korrespondent – I.H.] ... piiripeal olevate valdadega on selles mõttes lihtsam, et sõidab see, kellel hetkel ei ole olulisemat teemat, aga ... Kesk-Eesti osa oli selgelt katmata.”

(Intervjuu Andres Kuusega 25.05.2006)

„Valgete laikude” probleemi lahenduseks oleks teha korrespondendipunktid selliselt, et see kataks võimalikult palju halli alasse jäävast territooriumist. See tooks ka Kesk-Eesti uudistekaardile ja võtaks arvatavasti praegustelt korrespondentidelt koormust vähemaks, kuna ära jääks oma areaalist väljapoole sõitmisele kuluv aeg.

Seda teed on ETV ka minemas. Eesti Televisiooni ja Eesti Raadio ühine arengukava aastateks 2006-2008 näeb ette, et luuakse ühine korrespondendipunk Kesk-Eestisse. Sellise punkti loomise vajalikkuse tõi välja ka Ainar Ruusjaar öeldes:

„Me tahame sügisest käivitada, koos Eesti Raadioga, Kesk-Eesti korrespondendi ehk siis ühe laigu likvideerida. Järgmisel aastal ideekohaselt tahaks likvideerida Läänemaa valge laigu ja siis jääb ainsaks katmata alaks üks, tegelikult kõige vaesem ja huvitavam piirkond nagu Põlva- ja Võromaa ja setod.”

(intervjuu Ainar Ruussaarega 25.04.2006)

Nagu tuleb välja Eesti Televisiooni ja Eesti Raadio ühine arengukavast aastateks 2006–2008 töötab ETV pideva alarahastatuse tingimuses. Võiks arvata, et ka Kesk-Eesti korrespondendipunkti loomine on jäänud selle taha, et ei ole piisavalt rahalist ressursi punkti loomiseks. Siiski ütleb Ainar Ruusjaar, et ainult raha taha uue korrespondendipunkti loomine ei jää.

„Raha puhul on alati valikute küsimus. .... Selles mõttes ei ole raha taha öelda võib-olla õige, et võiks alati mõne saate jätta tegemata ja teha Kesk-Eesti korrespondentpunkti. ... Näiteks eelmise aasta [2005] ja selle aasta [2006] esimese poole valik oli meil käivitada etv24 uudistekeskond selle asemel, et alustada Kesk-Eesti korrespondendiga.” (intervjuu Ainar Ruussaarega 25.04.2006)

Korrespondentpunkti loomisel on oluline ka see, et see oleks toimiv ka järgmisel, ülejärgmisel ja edasistel aastatel. Ei piisa ainult sellest, kui teha üheaastane projekt. Ka Andres Kuuse jutust tuleb välja, et korrespondentpunkti loomist tuleb pikalt planeerida ja läbimõeldult teha.

Samas, tulles tagasi regionaalsuse juurde, ei näe Ainar Ruusaar põhjust muretsemiseks kogu programmi lõikes.

„Programmipoliitiliselt üldisemalt on ... mitme saate produtsentidele, toimetajatele ... seatud selge siht, et nad peavad olema regionaalsed, nad peavad leidma erinevaid tahke Eesti elust just erinevatest piirkondadest. Ja ... mis saated seda kõige paremini katavad on Maire Aunaste „Meie”, kus ta leiab hästi palju erinevaid inimesi justnimelt väljastpoolt linnasid. On selline saade nagu „Teateid tegelikkusest”, ... Ja mõneti teeb seda ka „Pealtnägija”. Need on projektid, mis on märgilised, mida tuntakse. Aga lisaks on lühisarjad, nagu nüüd on „Päris maalane”, mis on keskendunud sellele, et näidata elu piirkondades. Mingil määral ka koolinoorte keskkonnamäng „Rohekas”, mingil määral ka „Osoon” kui keskkonnasaade, mis lähebki linnast välja. Nii et üldiselt programmiliselt vaadates ma erilisi probleeme ei näe, Eesti on üldiselt kaetud.” (intervjuu Ainar Ruussaarega 25.04.2006)

Oma bakalaureusteöös uurisin ma ainult Aktuaalse kaamera uudiste jagunemist ja seega ei saa täpsemalt öelda, millise osa kogu ETV programmist moodustavad saated, mis tehtud väljapool Tallinat. Hetkeseisuga tuleb siiski nentida, et Aktuaalse kaamera uudistes on küll kohalike ja üle-Eestiliste uudiste maht enamvähem võrdne, aga kui vaadata ainult regionaalseid uudiseid, siis nende seas on selgelt märgata, et mõned piirkonnad on enamkajastatud kui teised. Sellega aga ei ole tagatud avalik-õigusliku ringhäälingu printsiipi kogu Eesti territooriumil toimuva kajastamisest.

Samuti ei saa televisioonivaataja Aktuaalse kaamera uudiste põhjal piisavalt täielikku pilti kogu Eesti elust, sest osade piirkondade kohta lihtsalt puuduvad uudised.

6.2 Järeldus 2: Aktuaalse kaamera uudised ei olnud Tallinnakesksed

Vaadeldud 49 päeva jooksul ilmus Tallinnast kokku 59 uudist. Seda oli kaks korda enam kui kõige enam kajastatud maakonna – Ida-Virumaa – uudiseid. Iga Ida-Virumaa uudise kohta ilmus 2,12 uudist Tallinnast. Iga Võrumaa uudise kohta 14, 3 Tallinna uudist. Käärid Tallinna ja teiste Eesti maakondade kajastamise vahel olid suured.

Tallinn on Eesti pealinn ja linnas elab ligi kolmandik Eesti elanikest. Seega on oodatav, et kui Tallinn panna võrdlusesse teiste piirkondadega, siis edestab ta teisi tunduvalt. Tallinna üleriiklik tähtsus ja paljude riiklike institutsioonide asukoht joonistub välja ka selles, et pooltele siseuudistele (olgu nad siis üleriiklikud, Tallinna uudised või kohalikud uudised) olid allikad Tallinnast.

Kui aga Tallinna uudised panna üldisesse uudistepilti, siis kindlasti ei saa öelda, et Aktuaalse kaamera uudised kajastaksid ainult Tallinna toimuvat.

6.3 Järeldus 3: Kõige kajastatum maakond oli Ida-Virumaa

Ida-Virumaa uudised moodustasid 24% kohalikest uudistest, sellega oli ta kõige kajastatum maakond Aktuaalse kaamera uudistes. Ida-Virumaa edestas teist kohta jaganud Tartumaad ja Pärnumaad seitsme protsendipunktiga (mõlemad moodustasid 17% kohalikest uudistest). Ülejäänuid juba tunduvalt suuremalt.

Kaks maakonda jäid täiesti kajastamata: Viljandimaa ja Põlvamaa. Suhteliselt marginaalse osa moodustasid ka Järvamaa, Raplamaa, Hiiumaa uudised – 1% kohalikest uudistest. Veidi rohkem, kuid siiski väikene osa kuulus Jõgevamaa (3%), Võrumaa (3%) ja Läänemaa (4%) uudistele. Käärid erinevate piirkondade vahel on üsnagi suured.

Üritades vaagida üsnagi suurt erinevust korrespondendipunktidega kaetud maakondade kajastamises on ühest põhjust välja tuua on üsnagi raske. Andres Kuuse

arvates võib sel puhul tegemist olla väga mitmete asjaoludega alates päevatoimetaja tellimusest kuni ajakirjaniku isikuomadusteni.

„Punkt üks on ta omavalitsuse suuruse küsimus ikkagi. Kui me loeme kokku ka Mulla [Margus Muld – Saaremaa korrespondent – I.H.] vastutusallas elavate inimeste hulga ja Gaškovi vastutusallas elavate inimeste hulga, siis on nagu osa vastusest seal käes. ... Muidugi on ajakirjaniku isikuomadused üks asi, teine asi on päevatoimetajate tellimus või mõtted ja soovid, konkreetselt nende sündmuste kohta. ... sündmuste iseloom, vahel ongi ühes kohas järjest rohkem.”

(Intervjuu Andres Kuusega 25.05.2006)

Kui arvestada elanike arvu ja piirkonna olulisust kogu riigi seisukohalt, siis peaksid Tartust ja Pärnust olema rohkem uudiseid kui Ida-Virumaalt. Aga tegelikkus näitab vastupidist: Ida-Virumaalt on enam uudiseid kui Pärnust või Tartust.

Arvatavasti mängib siinkohal olulist rolli ajakirjaniku professionaalsuse küsimus. Üks ajakirjanik oskab teistest enam leida uudisväärtuslikke sündmusi ja tänu sellele on ka erinevused eri piirkondade uudiste arvudes. Loomulikult ei saa siinkohal eeldada, et kõikidest korrespondendipunktidest tuleks võrdses mahus uudiseid. Uudiste kajastamisel tuleks ikkagi lähtuda uudisväärtuse kriteeriumitest ning korrespondendipunkte ei saa muuta uudistetehaseks, aga siiski peaksid proportsioonid suuremate linnade vahel olema ühtlasemad.

Personaalses vestluses Valgamaa korrespondendi Ragnar Kondiga tõi ta välja lisaks ajakirjaniku professionaalsuse küsimusele ka fanatismi küsimuse. Tema hinnangul töötavad korrespondendid oma võimete piiril. Kui ühel või teisel maakonna ajakirjanikul jätkub jõudu ja tahtmist teha uudiseid hoolimata kellast või nädalapäevast, on selle maakonna kohta uudiseid rohkem. Sageli ei jõua aga ühest inimesest koosnev korrespondendipunkt sellise tempoga töötada. Kui ühel inimesel tuleb teha operaatori, ajakirjaniku ja monteeri töö, siis paratamatult ei jõua kõikidele maakonnas toimuvatele sündmustele.

Teise põhjusena, miks mõnest maakonnast on rohkem ja teisest vähem uudiseid, tõi Ragnar Kond välja selle, et mõni maakond on usinam oma sündmustest teatamisega,

teine vähem. Kui omavalitsused ei oska või ei taha teavitada ajakirjanikke erinevatest sündmustest, siis jääb selle omavalitsuse kohta tulevate uudiste arv väikseks. Omavalitsuse aktiivsusest sõltub uudiste arv.

6.4 Edasised uurimissuunad

Antud bakalaureusetööd saab edasi arendada mitmes suunas. Valdkonna suhteliselt vähene uuritus võimaldab edasi liikuda üsna mitmel viisil ja seetõttu peaks teema tulevaste uurijate seas äratama huvi.

Uuritud Aktuaalse kaamera uudistele võib lisaks võtta mingid teised saated, mis lähevad väljapoole pealinna. Ainar Ruussaare välja toodud „Meie”, „Teateid tegelikkusest” jt saated annaksid parema pildi sellest, millistesse maakondadesse ETV programmi laiemalt jõuab.

Üheks suunaks, mis kindlasti täpsustaks minu tehtud uuringu tulemusi, võib pikema perioodi jooksul jälgida Aktuaalse kaamera uudiseid. Terve aasta uudistesaateid aluseks võttes, võib paremini välja joonistuda erinevate maakondade osakaal uudisteprogrammis. Samuti võib teha võrdlusi teiste aastatega. Siis tuleks välja, kuidas on ajas maakondlike uudiste jagunemine muutunud. Näiteks pärast seda kui on tööle hakanud ka Kesk-Eesti korrespondendipunkt, oleks huvitav näha, kas Kesk-Eesti on paremini kajastatud kui praegu.

Kolmas suund on teha võrdlevaid uuringuid teiste telekanalite uudistega. Võttes kõrvale TV3 ja Kanal 2 uudised, saaks parema pildi Eesti telemaastiku uudistest ning sellest, millised maakonnad ja mil määral on Eesti televisiooniuudistes kaetud.

7 Kokkuvõte

Eestlased on Euroopa ühed agaramad televaatajad ning usaldavad televisiooni uudisteallikana, aga televisioon ei paku nende arvates piisavalt kohaliku tähtsusega uudiseid. („Mina, maailm, meedia” 2004)

Saamaks teada, milline on Aktuaalse kaamera uudiste geograafiline jagunemine viisin läbi uurimuse, kus jälgisin viie koostatud nädala ning kahe järjest nädala jooksul eetris olnud uudiseid ning kaardistasin uudiste asukohad. Jagasin uudised kolme kategooriasse: Üle-Eestilise tähtsusega uudised, Tallinna uudised ning maakondlikud uudised.

Uuringu tulemusena jõudsin kolmele järeldusele. Esiteks oli Aktuaalse kaamera uudiste jagunemine üldpildilt tasakaalus, aga kohalike uudiste puhul või täheldada selgeid „valgeid laike” ehk Eesti piirkondi, mis leiavad väga vähest kajastust. Aktuaalse kaamera siseuudisteprogrammist moodustavad 43% üle-Eestilised uudised, 38% maakondlikud uudised ja 19% Tallinna uudised,. Seega on uudistevalik üsna tasakaalustatud.

Kajastamata piirkondade olemasolu põhjendab ETV juhatuse esimees Ainar Ruusäär sellega, et need jäävad „halli alasse”, mis on piisavalt kaugel korrespondendipunktidest ning Aktuaalse kaamera toimetusest. Seega ei jõua nendesse paikadesse ei üks ega teine.

Teiseks järeldasin ma, et Aktuaalse kaamera uudised ei olnud Tallinna kesksed. Kuigi pealinnast oli absoluutarvudes rohkem uudiseid kui ühegi teise maakonna kohta, ilmus erinevate maakondade uudiseid saates kaks korda nii palju kui oli Tallinna uudiseid. Seega ei saa väita, et Aktuaalse kaamera uudised oleks Tallinna kesksed.

Kolmas järeldus seisnes selles, et kõige rohkem maakondlikke uudiseid tuleb Ida-Virumaalt Maakonnauudistest moodustas ligi veerandi Ida-Virumaa. Tartu ja Pärnu jagasid teist kohta 17%-ga uudistest. Ülejäänute kanda langesid märksa väiksemad näitajad.

Põhjusteks, miks üks korrespondendiga maakond on rohkem kajastatud kui mõni teine, töid eksperdid välja maakonna suuruse, omavalitsuste aktiivsuse, ajakirjaniku professionaalsuse ning isikuomadused.

Minu uuringus ei tulnud välja ühtegi statistilist näitajat, mille põhjal võiks arvata, et Aktuaalne kaamera on ainult Tallinna uudistesaaade. Pealinnast väljapoole jääva eesti elu kohta oli Aktuaalses kaameras uudiseid kaks korda rohkem kui Tallinna uudiseid. Aktuaalse kaamera kohta võib öelda, et see on kogu riigi uudistesaaade.

Kui lähemate aastate jooksul saavad paremini kaetud Kesk-Eesti ja Läänemaa, on maakondlike uudiste pilt täielik ning korrespondendid suudavad katta kogu Eesti territooriumi. Sellega on tagatud avalik-õigusliku televisiooni üks põhilisi funktsioone – informeerida riigi kodanikke riigis toimuvast.

Märksõnad: avalik-õiguslik televisioon, Aktuaalne kaamera, televisiooniuudis

8 Summary

The title of this Bachelor's thesis is "Aktuaalne kaamera – The News Programme of Tallinn or the Whole Country?"

Estonians are one of the most keen television viewers in Europe. In April 2006 an Estonian spent time on watching television on an average of 3 hours and 51 minutes a day. (Emor TNS 05.05.2006). Estonians trust television as a source of information, but they find that television does not offer them enough local news. („Mina, maailm, meedia” 2004)

In the present thesis the author has tried to present the geographic distribution of news in Estonian public service broadcasting news programme Aktuaalne kaamera. The author has carried out a study in which during five composite weeks and two successive weeks the news in Aktuaalne kaamera were mapped and divided into three categories: national news, local news and news from the capital – Tallinn. The distinction between Tallinn and other counties was necessary to answer the main point of the thesis – whether Aktuaalne kaamera is the news programme of the capital or the whole nation.

The author has drawn three conclusions. First, the distribution of local and national news was in balance. National news made up for 43% and local news 38% of the programme. News from Tallinn accounted for 19% of the programme. Clear “white spots” could be noticed in the local news category – Central and Western Estonia are clearly missing from the newsmap.

Chair of the board of Estonian Television, Ainar Ruussar acknowledged these “white spots” and gave a reason for it. Central and Western Estonia did not have their own correspondents that could deliver local news. These areas were also too far from other correspondents and main editorial office in Tallinn. Therefore these regions were not represented in the news programme very often.

The second deduction was that news in Aktuaalne kaamera were not focused on Tallinn. Although the number of news from Tallinn during the period under study exceeded the number of the most-covered county Ida-Virumaa two times, there were, on the whole, twice as many local news in the programme. Therefore it can not be concluded that Aktuaalne kaamera is the news programme of the capital.

Thirdly, the most covered county was Ida-Virumaa, which accounted for 24% of the local news. Tartu and Pärnu shared the second place, both with 17%. The five counties that had correspondents made up for 73% of the local news. Other counties made it to the news quite rarely.

The reasons for differences in the news coverage of the counties that have correspondents include – the different size of the county, the activeness of the local government in informing the correspondent, the professionalism and personal characteristics of the correspondent.

Aktuaalne kaamera can be considered a news programme of the whole nation, because local news found their way in to the programme. There appeared to be no statistical reasons for judging Aktuaalne kaamera to be the news programme of the capital, rather than the nation.

If new correspondent offices in Central and Western Estonia will be opened in the near future (as planned by Estonian television) the local news picture of Estonia would be complete. In this way, one of the main functions of public service broadcasting in democratic society – to inform the citizens about what is happening in the country - is carried out.

Keywords: public service broadcasting, Aktuaalne kaamera, television news

9 Kasutatud kirjandus

- Bourdieu, P. (1999). „Televisioonist“. Tallinn: Loomingu Raamatukogu, 1406-0515 nr. 30
- Boyd, A. (2001). Broadcast Journalism: techniques of radio and television news. Fifth Edition. Oxford: Focal Press.
- Brants, K & Bens, E. De. (2000). The Status of TV Broadcasting in Europe; Wieten [et al.], Television Across Europe, London: Sage, lk 7-22
- Curran, J. (1998). Crisis of Public Communication; Liebnes, T & J. Curran, Media, Ritual and Identity, London: Routledge, lk 175-202.
- Dahlgren, P. (2000). Key Trends in European Television; Wieten [et al.], Television Across Europe, London: Sage, lk 23-34.
- Habermas, J. (2001). Avalikkuse arvamuse struktuurimuutus. Uurimused ühest kodanikuühiskonna kategooriast. [Tartu] : Greif
- Jaakson, T. (1997). Objektiivsuse nõude tähtmine Eesti Televisioonis. Tartu Ülikool.
- Jakubowicz, K. (1998). Public Service Broadcasting and Democracy; Public Service Broadcasting and Editorial Independence: Strengthening Democratic Voices. Otava Printing Works: Keuruu
- Kalmus, V ja M. Lauristin, P. Pruulmann-Vengerfeld (toim.), Eesti elavik 21. sajandi algul Ülevaade uurimuse Mina. Maailm. Meedia tulemustest. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus, 2004.
- Kark, M. (2003). Aktuaalse kaamera heli- ja pildirea analüüs. Tartu Ülikool.
- Kersna, V. (1985). Meelelahutuse funktsioonid Eesti Televisioonis. Tartu Riiklik Ülikool.
- Külaots, A. (1985). ETV programmi geograafiline haare 1985. a. aprillis. Tartu Riiklik Ülikool.
- Loit, U. (2005). Estonia. in Television across Europe: regulation, policy and independence. Volume 1. Budapest, New York: Open Society Institute, 2005.
- Mürk, P. (1994). Uudistesate teke ja areng Eesti Televisioonis. Tartu Ülikool.
- Stevenson, R & D. Shaw (toim.), Foreign News and the New World Information Order. Ames, IA: Iowa State University Press, 1984
- Syvertsen, T. (1990). Kringkasting i 1990-åra: Hvem er mest „public service“?. Lk 183-195. U. Carlsson (toim) Medier, människor, samhälle. Nordicom-Nytt / Sverige 3-4 (1990). Göteborg: Nordicom.

- Syvertsen, T. (1992). Public Television in Transition. A Comparative and Historical Analysis of the BBC and the NRK. In *Levende bilder 5/1992* lk 18.
- Šein, H. (2002). Eesti Telemaastik 1991-2001. Uurimused, diskussioonid, teabekogud. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Unt, A. (2001). Avalik-õigusliku ringhäälingu mõistest. Lõhmus, M ja E. Ehand (koostanud). Avalik õiguslik ringhääling Eestis. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus, 2001.
- Vihalemm, P. (toim.) Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus, 2004.

10 Kasutatud allikad

- Eesti rahvusringhäälingu arengustrateegia aastateks 2005-2008,
- Eesti televisiooni ja eesti raadio ühine arengukava aastateks 2006–2008
- Eurobarometer 64.2 Avalik arvamus Euroopa Liidus. Rahvuslik aruanne: Eesti. TNS Opinion and Social, 2005.
- <http://www.er.ee/utoim/errstrateegia2005-2008.pdf>, jaanuar, 2006
- http://www.jrnl.ut.ee/index.php?module=pagemaster&PAGE_user_op=view_page&PAGE_id=152&MMN_position=332:10, jaanuar, 2006.
- Ringhäälinguseadus, <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=831359>, jaanuar 2006.
- Teleauditooriumi ülevaade aprillikuus 2006, TNS Emor, 05.05.2006, http://www.emor.ee/downloads/general/TNS%20Emor_pressTV_20060505.pdf, vaadatud mai, 2006.
- Televisioon Euroopas: regulatsioon, poliitika, sõltumatus. Seireraport 2005. Open Society Institute. Põltsmaa: Vali Press, 2005.
- Treaty of Amsterdam amending the Treaty on European Union, the Treaties establishing the European Communities and certain related Acts. Protocol on the system of public broadcasting in the Member States, 1997.

II LISAD

Lisa 1 Kodeerimisleht

1. Uudises toimunu asukoht

- i. Üle-Eesti
- ii. Tallinn
- iii. Harjumaa
- iv. Hiiumaa
- v. Ida-Virumaa
- vi. Jõgevamaa
- vii. Järvamaa
- viii. Läänemaa
- ix. Lääne-Virumaa
- x. Põlvamaa
- xi. Pärnumaa
- xii. Raplammaa
- xiii. Saaremaa
- xiv. Tartumaa
- xv. Valgamaa
- xvi. Viljandimaa
- xvii. Võrumaa
- xviii. Petserimaa

2. Allikate asukoht

- i. Harjumaa
- ii. Hiiumaa
- iii. Ida-Virumaa
- iv. Jõgevamaa
- v. Järvamaa
- vi. Läänemaa
- vii. Lääne-Virumaa
- viii. Põlvamaa

- ix. Pärnumaa
- x. Raplamaa
- xi. Saaremaa
- xii. Tartumaa
- xiii. Valgamaa
- xiv. Viljandimaa
- xv. Võrumaa
- xvi. Tallinn
- xvii. Välismaa
- xviii. Kindla allikata

3. Kuupäev

Koostatud nädalad

Nädal 1:

esmaspäev, 3. jaanuar
teisipäev, 11. jaanuar
kolmapäev, 19. jaanuar
neljapäev, 27. jaanuar
reede, 4. veebruar
laupäev, 12. veebruar
pühapäev, 20. veebruar

Nädal 2:

esmaspäev, 21. veebruar
teisipäev, 1. märts
kolmapäev, 9. märts
neljapäev, 17. märts
reede, 25. märts
laupäev, 2. aprill
pühapäev, 10. aprill

Nädal 3:

esmaspäev, 11. aprill

teisipäev, 19. aprill

kolmapäev, 27. aprill

neljapäev, 5. mai

reede, 13. mai

laupäev, 21. mai

pühapäev, 29. mai

Nädal 4:

esmaspäev, 30. mai

teisipäev, 7. juuni

kolmapäev, 15. juuni

neljapäev, 23. juuni

reede, 1. juuli

laupäev, 9. juuli

pühapäev, 17. juuli

Nädal 5:

Esmaspäev, 18. juuli

Teisipäev, 26. juuli

Kolmapäev, 3. august

Neljapäev, 11. august

Reede, 19. august

Laupäev, 27. august

Pühapäev, 4. september

Järgest nädalad

Nädal 1:

Esmaspäev, 3. oktoober

Teisipäev, 4. oktoober

Kolmapäev, 5. oktoober

Neljapäev, 6. oktoober

Reede, 7. oktoober

Laupäev, 8. oktoober

Pühapäev, 9. oktoober

Nädal 2:

Esmaspäev, 10. oktoober

Teisipäev, 11. oktoober

Kolmapäev, 12. oktoober

Neljapäev, 13. oktoober

Reede, 14. oktoober

Laupäev, 15. oktoober

Pühapäev, 16. oktoober

Lisa 2 Tallinna uudiste koondtabel

Uudises toimunu asukoht		Allikate asukoht			Kuupäev			
Kokku	59	Kokku	59	100%	Kokku			59
Tallinn	59	Tallinn	49	83%	3.jaan	0	1.juuli	1
		Kindla allikata	10	17%	11.jaan	1	9.juuli	1
					19.jaan	2	17.juuli	0
					27.jaan	2	18.juuli	1
					2.veebr	0	26.juuli	2
					12.veebr	2	3.aug	2
					20.veebr	0	11.aug	0
					21.veebr	1	19.aug	2
					9.märts	2	4.sept	0
					17.märts	3	3.okt	2
					25.märts	1	4.okt	2
					2.apr	0	5.okt	2
					10.apr	1	6.okt	1
					11.apr	0	7.okt	2
					19.apr	0	8.okt	1
					27.apr	2	9.okt	1
					5.mai	0	10.okt	2
					13.mai	1	11.okt	2
					21.mai	1	12.okt	2
					29.mai	1	13.okt	2
					30.mai	1	14.okt	1
					7.juuni	1	15.okt	0
					15.juuni	1	16.okt	2
					23.juuni	0	AVG	1,04

Lisa 3 Üle-Eesti uudiste koondtabel

Uudises toimunu asukoht		Allikate asukoht		%	Kuupäev			
Kokku	135	Kokku	138	100%	Kokku	135		
Üle-Eesti	135	Harjumaa	4	3%	3.jaan	2	1.juuli	1
		Hiiumaa	-	0%	11.jaan	4	9.juuli	1
		Ida-Virumaa	1	1%	19.jaan	2	17.juuli	1
		Jõgevamaa	-	0%	27.jaan	5	18.juuli	3
		Järvamaa	1	1%	4.veebr	7	26.juuli	4
		Läänemaa	1	1%	12.veebr	1	3.aug	1
		Lääne-Virumaa	-	0%	20.veebr	3	11.aug	5
		Põlvamaa	1	1%	21.veebr	3	19.aug	2
		Pärnumaa	3	2%	1.märts	4	27.aug	1
		Raplamaa	-	0%	9.märts	3	4.sept	1
		Saaremaa	2	1%	17.märts	4	3.okt	4
		Tartumaa	1	1%	25.märts	2	4.okt	4
		Valgamaa	-	0%	2.apr	5	5.okt	4
		Viljandimaa	-	0%	10.apr	1	6.okt	4
		Võrumaa	1	1%	11.apr	6	7.okt	4
		Tallinn	104	75%	19.apr	2	8.okt	0
		Soome	2	1%	27.apr	3	9.okt	1
		Kindla allikata	17	12%	5.mai	4	10.okt	4
					13.mai	1	11.okt	3
					21.mai	0	12.okt	3
					29.mai	1	13.okt	2
					30.mai	4	14.okt	2
					7.juuni	3	15.okt	2
					15.juuni	4	16.okt	3
					23.juuni	1	AVG	2,76

Lisa 4 Kohalike uudiste koondtabel

Uudises toimunu asukoht			Allikate asukoht			Kuupäev			
		%			%				
Kokku	119	100%	Kokku	120	100%	Kokku	119		
Harjumaa	8	7%	Harjumaa	5	4%	3.jaan	0	1.juuli	3
Hiiumaa	1	1%	Hiiumaa	1	1%	11.jaan	6	9.juuli	4
Ida-Virumaa	28	24%	Ida-Virumaa	25	21%	19.jaan	2	17.juuli	4
Jõgevamaa	3	3%	Jõgevamaa	2	2%	27.jaan	1	18.juuli	1
Järvamaa	1	1%	Järvamaa	1	1%	4.veebr	2	26.juuli	1
Läänemaa	5	4%	Läänemaa	3	3%	12.veebr	5	3.aug	3
Lääne- Virumaa	11	9%	Lääne- Virumaa	11	9%	20.veebr	2	11.aug	0
Põlvamaa	-	0%	Põlvamaa	-	0%	21.veebr	3	19.aug	3
Pärnumaa	20	17%	Pärnumaa	18	15%	1.märts	1	27.aug	1
Raplamaa	1	1%	Raplamaa	1	1%	9.märts	3	4.sept	3
Saaremaa	8	7%	Saaremaa	6	5%	17.märts	2	3.okt	1
Tartumaa	20	17%	Tartumaa	16	13%	25.märts	3	4.okt	1
Valgamaa	8	7%	Valgamaa	8	7%	2.apr	1	5.okt	1
Viljandimaa	-	0%	Viljandimaa	-	0%	10.apr	2	6.okt	2
Võrumaa	4	3%	Võrumaa	4	3%	11.apr	3	7.okt	4
Petserimaa	1	1%	Tallinn	7	6%	19.apr	4	8.okt	4
			Soome	-	10%	27.apr	2	9.okt	2
			Kindla allikata	12		5.mai	3	10.okt	1
						13.mai	4	11.okt	4
						21.mai	1	12.okt	3
						29.mai	2	13.okt	2
						30.mai	1	14.okt	5
						7.juuni	1	15.okt	3
						15.juuni	3	16.okt	3
						23.juuni	3	AVG	2,43

Lisa 5 Intervjuu Ainar Ruussaarega

ETV juhatuse esimehega 25. Aprillil 2006 Tallinnas

Alustaks sellest, et milline on Aktuaalse kaamera koht teleprogrammis. Ma ei saa küsida kogu uudiste kohta, sest uudistetoimetus ja Aktuaalse kaamera toimetus on natuke erinevad asjad. Ma tegin uuringu ainult Aktuaalse kaamera kohta.

Kõigepealt meie eesmärkidest. Nii selleks kui ka viieks järgneva aastaks on üks meie eesmärk, et Aktuaalse kaamera põhisaade peab olema kõige vaadatum uudistesaaade Eestis. Ehk me tahaksime uudisteturul olla põhisaatega number üks. Mis tähendab programmipoliitiliselt mitut asja. Mitte ainult AK usaldusväarsust, sisu, uudiste valikud, vaid see tähendab programmipoliitiliselt ka seda, telemõistes, et põhisaate ees peaks olema mingisugune vedur. Mingisugune vaatajamagnet, mis tõmbaks uudistesaaate käima. Selles mõttes AK paiknemine programmis ja tema osatähtsus programmis ei puuduta ainult AK saadet peast lõputiitriteni, vaid on natuke laiem. Ja teine hästi tähtis otsus, mis puudutab AK-d ja teleprogrammi üldse pärineb aastast 2003 kui me tegelikult suurendasime uudistesaadete mahtu päris tugevalt. Meil oli kuni 2003. aastani kolm uudistesaadet, nüüd on neid viis. Me viisime iga täistunni peale. Siis kui algas Afganistani kampaania, ameeriklased ründasid Afganistani, siis meil oli märk maas, et täpselt sel päeval me viime uudised igale täistunnile.

Aga organisatsiooni poole pealt, organisatsioonisiselt. Kui võtta erinevate toimetuste positsioonid, kas uudistetoimetus või Aktuaalse kaamera meeskond on keskel või ülevalpool võrreldes näiteks meelelahutustoimetusega või sporditoimetusega?

Ma ei saa nii öelda, et nad on kuidagi üleval või allpool. Kui me võtame organisatsioonitasemel, et kui on juhatuse ehk siis tegevjuhtkond ja järgmine aste on neli direktoritaset, kes on siis tähtsad tegelased. Need neli direktorit jagunevad nii, et üks direktor on see, kes vastutab tootmise organiseerimise eest: valgus, heli, kaamerad. Üks direktor on turundus ehk siis kogu selle organisatsiooni programmi ja maine müük. Üks direktor on programmidirektor, kes vastutab kogu programmi eest eraldi ja neljas, sama tasandi direktor on uudistetoimetuse juht. Ehk siis organisatsiooni mõttes on uudistetoimetuse juht äärmiselt olulisel kohal. Kui vaadata teiste rahvusringhäälingute struktuuri, siis nii see ongi, et väikeste võngerdustega, aga tegelikult uudised ja ka sport on päris kõrgel tasemel organisatsioonis. Selles mõttes jah, inimene, kes vastutab meelelahutusvaldkonna eest on aste madalamal. Sest meelelahutuse eest nii-öelda direktori tasemel vastutab programmidirektor. Struktuuris on uudised kõrgel kohal. Ikka tippjuht.

Minu seminaritööst tuli välja selline asi, et ma võtsin kokku 49 päeva uudised ja teemapüstitus ETV – kas Tallinna või kogu riigi televisioon. Et mitte tervet programmi võtta, võtsin ainult Aktuaalse kaamera. Ja sealt tuli välja, et kõikidest Eesti uudistest 18% on Tallinna uudised, 43% on üle-Eestilised ja 38% on sellised, mida saab mingi kindla kohaga seostada. Selles arvestuses tundub suhteliselt balansis olevat. Aga kui vaadata ainult kohalikke uudised, siis sealt tuli välja, et veerand kohalikest uudistest on Ida-Virumaalt, 17% on Pärnu ja Tartu uudised. Saaremaa on ka üle kümne protsendi ja Lääne-Virumaa oli vähem. Selle perioodi jooksul täiesti null olid Viljandimaa ja Põlvamaa. Aga keks-Eesti oli ka väga vähe esindatud. Kui palju ETV programmis üldse ja ka

Aktuaalse kaamera poolt pannakse rõhku sellele, et oleks regionaalselt kogu Eesti kaetud? Ülesannetes on üldsõnaliselt kirjas, et peaks pakkuma kõikidele, aga konkreetselt...

Saan küsimusest aru. Alustan AK-st. Ehk siis üksikust ja lähen üldisemale. Meil on AK puhul tõepoolest selline probleem, et kui me vaatame Eesti kaardile, siis me selgelt näeme valgeid laike. Üks neist valgetest laikudest on Kesk-Eesti, üks neist on Läänemaa ja üks neist on just nimelt Põlva ja Võru. Need on kolm suhteliselt valget laiku. Miks nad valged on? Nad on muutunud selles mõttes eikellegimaaks. Kohalike piirkondade korrespondentide jaoks jäävad need territooriumid nende põhiasupaigast liiga kaugeks. Kui me võtame kohalikku korrespondenti nagu mingit saatjat, mis kiirgab teatud raadiuses, siis kusagil 60-70 kilomeetrit laias laastus võib ringi ümber korrespondendi tõmmata, kus tal on allikad, kus ta saab informatsiooni, kuhu ta jõuab füüsiliselt kohale sõita selleks, et AK-le ka löiku teha. Kõik, mis ei ulatu selle 70 kilomeetri raadiusesse ümber korrespondentide on tõepoolest katmata ala. Me tahame sügisest käivitada, koos Eesti Raadioga, Kesk-Eesti korrespondenti ehk siis ühe laigu likvideerida. Järgmisel aastal ideekohaselt tahaks likvideerida Läänemaa valge laigu ja siis jääb ainsaks katmata alaks üks, tegelikult kõige vaesem ja huvitavam piirkond nagu Põlva- ja Võromaa ja setod. Et meie arengukava, mille Riigikogu on heaks kiitnud, näeb ka nende kahe korrespondentipunkti loomist ette aastaks 2008 ja seda teed me läheme.

Nüüd programmipoliitiliselt üldisemalt on mitmele saatele, mitme saate produtsentidele, toimetajatele on seatud selge siht, et nad peavad olema regionaalsed, nad peavad leidma erinevaid tahke Eesti elust just erinevatest piirkondadest. Ja mida ma tooks esile, et mis saated seda kõige paremini katavad on Maire Aunaste „Meie”, kus ta leiab hästi palju erinevaid inimesi justnimelt väljastpoolt linnasid. On selline saade nagu „Teateid tegelikkusest”, mis tegelikult kajastab samamoodi piirkondlikku elu. Hiljuti oli üks saade, mis oli keskendunud transpordile. Ja mõneti teeb seda ka „Pealtnägija”. Need on projektid, mis on märgilised, mida tuntakse. Aga lisaks on lühisarjad, nagu nüüd on „Päris maalane”, mis on keskendunud sellele, et näidata elu piirkondades. Mingil määral ka koolinoorte keskkonnamäng „Rohekas”, mingil määral ka „Osoon” kui keskkonناسaade, mis lähebki linnast välja. Nii et üldiselt programmiliselt vaadates ma erilisi probleeme ei näe, Eesti on üldiselt kaetud. AK puhul on jah need valged laigud, täpselt nagu te ise ka esile tõite. Nii ongi. See jääb Tallinnast liiga kaugele, see jääb Gaškovist Ida-Virumaal liiga kaugele, see jääb ka Pärnust liiga kaugele ja see jääb ka Tartust liiga kaugele. Täpselt nagu Läänemaa.

Ma mõtlesin panna hüpoteesiks selle, et see jääb raha taha.

Raha taha ma ütlen niimoodi, et raha puhul on alati valikute küsimus. Kas sa valid ühe asja, valid teise asja. Selles mõttes ei ole raha taha öelda võib-olla õige, et võiks alati mõne saate jätta tegemata ja teha Kesk-Eesti korrespondentpunkti. Et see on valikute küsimus. Näiteks eelmise aasta ja selle aasta esimese poole valik oli meil käivitada etv24 uudistekeskond selle asemel, et alustada Kesk-Eesti korrespondendiga. See on valikute küsimus ja sammude küsimus.

Lugesin 2005. aasta seireraportist, et inimeste usaldus televisiooni vastu on üsnagi suur, üks usaldatavamaid meediaorganisatsioone üldse ja samuti on suur usaldus uudiste vastu. Aga sama ei nähta seda eriti kohaliku uudiste kandjana. Kas see on siis kasutamata ressurss, et vaadatakse ja usaldatakse, aga võib-olla ei ole piisavalt kohalikke uudiseid?

Nõus ja pole nõus. Nõus selles mõttes, et valgetest laikudest rääkisime: on katmata piirkondi, kust tuleb uudiseid vähe. Ei ole nõus selles mõttes, et kui räägitakse, et seda regionaalset elu käsitletakse vähe, siis pigem ma arvan, et segadust tekitab üldine meediapilt. Ehk siis, et keegi tänapäeval ei tarbi meediat ainult ETV-põhiselt. Et vot ETVs on vähe regionaaluudiseid. Üldpildi maaelust ja üldse regionaalelust, et Eesti elust mujal kui Tallinnas ja Tartus on vähe informatsiooni, on kujunenud üldise meediapildi taustal. Ma toon täpselt selle näite, et kui oli lossiskandaal, siis kõik pandi nagu „Pealtnägija” patta, mis nädala jooksul ilmus „Õhtulehes”, „Postimehes”, TV3-s. Üldine meediapilt on tegelikult kinnisvarakeskne, tömbekeskustekeskne, eliidikeskne. Sellega ma olen nõus. Eesti ajakirjandus üldiselt on selline eliidikeskne. Ja see võib kujundada üldpilti, et kui ma programmi vaatan, siis ma suurt häda ei näe siin. Ma arvan, et lihtsalt ei ole tehtud süvaanalüüsi meediakanalite järgi. Inimene saab informatsiooni „Postimehest”, mingi osa saab ta Kanal 2-e „Reporterist”, mingi osa ETVst ja tal tekib mingi kujund, vot seal Tallinnas on koguaeg mingi jama korruptsiooniga ja Läänemaal on koguaeg mingid linnud õlised.

Kui ma olen oma tööst kellegagi rääkind, siis on üldiselt öeldud, et mis sa seda ikka uurid, see on niikuinii Tallinna-keskne. Aga tegelikult ei näita tulemused, et ta oleks ainult Tallinna-keskne. Ei ole teisi kanaleid uurinud, aga ETV on isegi võib-olla kõige parema seisus selle koha pealt, et ikkagi on Pärnust, on Ida-Virumaalt. Et teistes kanalites pole üldse.

Just, ja teistes kanalites pole tegelikult neid saateid, mis käsitlevad regionaalset elu. Kommertskanali loogika põhjal ei ole see reklaamiauditoorium. See ei ole ahvatlev auditoorium tarbijale ega ka reklaamiandjale. Selles mõttes see pilt erineb.

Siin on avalik-õigusliku ringhäälingu roll.

See on jah meie missioon.

Kas on mingid normid et kui palju peaks olema kohalikke uudised ja kui palju üle-Eestilisi uudiseid?

Seda ma ei oska teile öelda, seda oskab kindlasti öelda Andres Kuusk. Et mismoodi reeglid on paika pandud, aga minu üldine põhimõte on see, hea lugu läheb alati sisse. Hea ja korralik uudislugu, millel on uudisväärtus ja mis on telemõistes hästi tehtud, läheb alati sisse. Ma ei tõmbaks siin piiri Tallinna ja Harjumaa vahel. Et kui ajakirjanik suudab teha hea loo, siis ükskõik kus see on tehtud, siis see läheb sisse. Et kui ühel päeval tuleb kaks head lugu Tallinnast ja ei ühtegi head lugu Pärnust ei tule, siis see ongi uudiste põhimõte. Uudistetoimetaja on *gateskeeper* ja otsustab seda. Aga ma ei tea, kas AK-l on mingi sisemine reeglistik.

Küll aga on AK-l üks põhimõte, mis on teine äärmus regionaalsusest on nii-öelda globaalsus või globaliseerumine, mida me oleme viimastel aastatel üritanud teha. Et olla ikkagi ka ise kohal kui on mingisugused sündmused, millest räägivad paljud teised inimesed. Noh eelkõige on see puudutanud mingeid globaalseid katastroofe või kõiki puudutanud katastroofe. Meil on olnud Pakistani maavärina järel, meil on olnud Iraagis pidevalt mingid tegelased, meil.. tsunami järel töötas mingi grupp seal. Et seda me oleme küll nagu üritanud võtta, et kui maailmas toimub midagi, mis huvitab Eestit või kus on Eesti päästerühm või Eesti sõdur, siis sellel me hoiame ka aeg-ajalt pilku peal. Et me laveerime koguaeg selle regionaalse ja globaalse vahel. Eks ta nii peabki olema

Selge, aitäh vastuste eest.

Lisa 6 Intervjuu Andres Kuusega

ETV uudistetoimetuse juhiga 25. aprillil Tallinnas

Minu seminaritöö teema on ETV- kas Tallinna või kogu riigi televisioon. Tuli välja, et pealtnäha on balansis uudised, pealinna kohta on kuskil 20% uudiseid, 43% on üle-Eestilised ja 38% on mingi kindla koha uudised. Kui palju üritatakse selle poole, et uudistes oleks kogu Eesti kaetud? Ainar Ruussaare jutust tuli välja, et on plaanis avada korrespondentipunktid veel, et valged laigud ära kaoks.

Meil on Ringhäälinguseaduse järgi kohustus. Meil ei ole küll sinna otseselt kirjutatud teda nii sisse, et ta on mingisuguste erinevate regioonide kaupa, aga ta on kõikvõimalike sihtrühmade rahuldamine või neile erinevate programmide pakkumine. Selles mõttes, et me ei püstita igal hommikul eraldi sellist küsimust, et meil peaks olema nüüd kõik regioonid kaetud, aga mõeldakse sellele ja mõeldakse hästi palju ka nii, et kui näiteks on mingisugune eelnõu, siis küsitakse kohe näiteks Joametsa [Rein Joamets – Tartu korrespondent – I.H.] või Gaškovi [Ago Gaškov – Ida-Virumaa korrespondent – I.H.] käest, et kuidas see näiteks seda farmi seal puudutab. See ülesanne on jah antud, et mitte jääda ainult Tallinna keskseks. Eriti kui on mingisugused uued seadused, mingid muudatused ja puudutavad näiteks põllumajandust, siis mitte mingil juhul jääda siia poliitikute tasemele, vaid minna sinna, kus see asja puudutab.

Kas see, et on viis korrespondentipunkti tingibki sellise jaotuse. Ainar Ruusaar ütles, et pealinnast ei jõua ja korrespondentipunktidest jääb ka Kesk-Eesti kaugele. Kas sellepärast on Kesk-Eesti ka vähekaajastatud. Loomulikult ei peaks iga päev olema uudised Järvamaalt, iga päev Läänemaalt, aga see peaks kokkuvõtte kuidagi välja jooksma.

Praegu on Kesk-Eesti jäänud nende kor-punktide halli alasse, et seal on terve rida omavalitsusi, kuhu alati on vaidlusi, et kas sõidab Kond [Ragnar Kond – Valgamaa korrespondent – I.H.] või sõidab Joamets ja kui seal piiripeal olevate valdadega on selles mõttes lihtsam, et sõidab see, kellel hetkel ei ole olulisemat teemat, aga et Kesk-Eesti osa oli selgelt katmata. Praegu sõideti sinna ainult siis kui olid suured sündmused ehk väga suured sündmused, aga see selles mõttes ei ole jälle õiglane või hea ajakirjandus selles mõttes, et ta nagu asetab Kesk-Eesti näiteks Ida-Viruga võrreldes ebavõrdsesse olukorda. Kui Kesk-Eestist jõuavad eetrisse ainult skandaalid, üleujutused ja suured kuriteod, aga siis Ida-Virumaalt jõuavad ka näitused näiteks eetrisse ja ilusa kodu kaunistamise võistlused. Selles mõttes on nende uute kor-punktide tegemine on selgelt ETV missiooni sisse kirjutatud. Esimene samm on Kesk-Eesti ja nüüd kahe aasta perspektiivis oli arengukavas ka Läänemaa. Ehk et üks asi on kui me räägime radiost ja telest eraldi ja teine asi on kui me räägime rahvusringhäälingust, kus ilmselgelt peab kaetuse ja võrk olema suurem. See hulk meediat, mida me koos toodame on nii suur. Et ühest küljest ei ole see võimalik ja teisest küljest ei ole ta teatud regioonide suhtes õiglane.

Aga mille järgi on valitud, et just korrespondentipunktid on Pärnus, Valgas, Tartus, Jõhvis ja Kuressaares?

Nad on nüüd nii kaua olnud, et kes see seda enam mäletab, kuidas nad kunagi tekkisid. Aga üks nad on ikkagi suhteliselt loogilised mingisuguse piirkonna jõukeskused. Ja

seal on ka ju näiteks muudatusi toimunud, et kui Ida-Viru korrespondentpunkt loodi kunagi Kohtla-Järvele, siis me näiteks nüüd kolisime ta ära Jõhvi. Kes vähegi Ida-Virus käinud on, teab, et Jõhvi on tõeliselt arenev, eestimeelne ja uuenduslik. Hästi kiirelt arenev ja seda on ka tänavapildis näha. Selles mõttes, et see ei ole ka sada protsenti laulatatud, et kui keegi seal kusagil on, et siis ta sinna ka peab jääma. Samas Pärnu on ju selge, et Pärnu on selle piirkonna kõige suurem jõukeskus ja Pärnus ta ilmselt peab olema. Lõuna-Eestis samamoodi. Tartuga ka ei ole küsimust. Kuressaarega ka ei ole küsimust. Pigem ongi siis jah, et Läänemaa ja Kesk-Eesti on kaks asja, mis katmata on jäänud.

Aga kas see jääb ressursside taha, sinna ei ole loodud korrespondendipunkte? Et kui oleks raha piisavalt, siis tehtaks. Ma lugesin 1996-1997 aasta Hagi Šeini mingisugusest raamatust, et tollal läks enamvähem iga korrespondendipunkti peale ligilähedasel miljon. Mõnes rohkem teises vähem. Kas suurusjärg on enamvähem sama?

Regionaalsete kor-punktide hinnad kõiguvad suurusjärgus 400 000 ja 900 000 krooni vahel. See, mis ilmselt oli Hagi Šeini aegne informatsioon oli natuke laiem kui oli pelgalt uudiste tegemine. Siis eksisteeris selline mõiste nagu regionaalne televisioon, kuna nii Saaremaal kui Ida-Virus kui Valgas kui Tartus toodeti suures mahus regionaalset programmi. Praegu sellist regionaalset programmi toodetakse ainult Tartus. Need kor-punktid, mis seal on, on ikkagi selgelt uudiste suunilusega. Noh, pluss siis ütleme uudised ja publitsistika: „Aeg luubis”, „Välisilm” teatud kontekstis ja „Avatud toimik”. Et see on nagu see korrespondendipunktide asi. Teine asi, mis on kulude struktuuri muutnud on videoajakirjandus. Meil on juba täna kaks kor-punkti on ühemehebändid. Et see selgelt nagu seda kulude ja struktuuri olemust muudab. On üks inimene, kes filmib, monteerib ja on ka ajakirjanik. Need on siis Kuressaare ja Valga. Teised on siis nii-öelda klassikalised või vanad.

Kui palju on teistes korrespondendipunktides töötajaid?

No teistes on kaks, välja arvatud Tartu, kus on kaks uudisteinimest pluss on eraldi regionaalne korrespondentpunkt, mille ülesanne ongi mingisugust programmi toota. Et seda ma isegi ei oska öelda palju neid seal on, aga seal on eraldi osakonnajuht või nagu produtsent, kes siis juhib seda.

Kas selle kohta on ka paberil mingisugune arengukava või taoline asi olemas?

Tartu kohta?

Ei, üldse nende korrespondendipunktide kohta.

Ei ma küll kahtlen selles. Mul on küll siinsamas, diktofoni kõrval on meie enda mingisugused vanemad arengumõtted, aga seal sellist eraldi punkti ei ole. Pigem seal käsitletakse kor-punkte selles kontekstis, et nad peavad arenema koos kogu muu toimetusega ja nende tehnoloogilised vajadused on olnud probleemid. Aga ma vist jätsin enne ühe küsimuse vastamata, et kas kor-punktide tegemine on rahaline või mitte-rahaline. Ühest küljest ta on rahaline otsus jah muidugi, sest kõik asjad maksavad, aga teisest küljest on ta strateegiliste valikute küsimus. See, kuidas praegu sünnib Kesk-Eesti punkt, on selles mõttes laiem protsess, et kõigepealt see kirjutati sisse ETV ja Eesti Raadio pikaajalisse arengukavva. Ja siis ta läbi mitme aasta tiksus seal. Et jah, neid punkte päris nii ei tehta, et teeme ja siis teedki. Aga lõpuks on kõik valikute küsimus. Sa võid alati jätta ühe kaamera ostmata ja teha ühe kor-punkti juurde. Nüüd küsimus on, et kas sul on ka järgmisel aastal selle kor-punkti

üalpidamiseks raha. Sa ei saa nagu narrida. Võid teha mingisuguseid ühekordseid projekte, aga sa ei saa regionaalset kor-punkti teha üheks aastaks.

Ainar Ruussaar ütles, et selle aasta alguses oli prioriteediks etv24 käivitamine.

Jah, see oli selge prioriteet ja ma ka seisan väga tugevalt selle otsuse taga, et pigem mulle tundus, et ETV oli üks väheseid rahvusringhäälinguid Euroopas, kes ei olnud uude sajandisse veel astunud. Me töötasime selle lineaarse või nagu vana meedia jõujoonte järgi. Selge on see, et suur osa noortest saabki oma info ainult internetist ja küsimus on selles, et kui sa tahad mingisuguste sihtrühmadeni jõuda, siis sa pead seal olema ja ööpäevaringne kättesaadavus on kriisikommunikatsiooni seisukohast äärmiselt hädavajalik. Minumeelest lihtsad näited: Pärnu üleujutus või midaiganes suured sündmused.

Siin tuleb välja rahvusringhäälingu põhimõte ka.

Jah, absoluutselt.

Kas on mõni lugu selline ka, mis tuleb kuskilt maakohast, aga ei lähe sisse, sest et seal ei ole midagi erilist. Kas toimub mingi selline valik ka?

No päevatoimetaja saab enne ju uudise tekstikujul ja kui tal on sellega probleeme, siis ta teatab sellest korrespondendile. Aga välja jääb ikka, muidugi jääb. Saade on selline, otsesaade on ju selline huvitav asi, et tuleb viimasel hetkel uudised, plahvatavad pommid, et selgelt nii-öelda tagumise otsa uudiseid kukub seal välja pidevalt, aga lõpuks ei ole küsimus regioonis, vaid küsimus on selles, et kuhu selle uudise uudisväärtus saatemustris asetub.

Kas saade on üldiselt jagatud kolmeks osaks? Et esimesed on tähtsamad uudised, teine välisuudised ja kolmas on siis need Eesti uudised.

Tagurpidi kolmikpüramiid jah. Aga see ülesehitus on pigem soovituslik mudel ja kindlasti mida ma tahan rõhutada, et see ei ole lineaarne jada. Saate ülesehitus ei tähenda seda, et esimene uudis on oluline teine on vähemoluline ja viimane uudis on kõige vähemolulisem. Pigem on ikkagi see, et ka kolmanda bloki esimeseks pannakse suhteliselt tugev uudis näiteks. Ja sellist loogikat, et meil näiteks esimeses lõigus on mingid olulised või Tallinna uudised ja siis kusagil seal tagapool on korrespondentide uudised, et ta päris nii ei ole. Et ta ikkagi sõltub selle päeva kontekstist ja teine asi on see, et iga bloki alguses peaks olema mingisugune nii-öelda maasikas või mingisugune suur uudis.

Kas on määratud kohalike korrespondendipunktide lugude arv? Et mitu lugu nad mingi perioodi jooksul peavad tegema. Ja kas neid näiteks motiveeritakse kuidagi rohkem tegema lisatasudega? Või millega on põhjendatud see, et Ago Gaškov teeb laias laastus ühe loo päevas, samas kui Margus Muld teeb nädalas kaks lugu? Kas see on uudisväärtuse küsimus, raha küsimus, piirkonna küsimus?

No punkt üks on ta omavalitsuse suuruse küsimus ikkagi. Kui me loeme kokku ka Mulla vastutusalas elavate inimeste hulga ja Gaškovi vastutusalas elavate inimeste hulga, siis on nagu osa vastusest seal käes. Sellist otsest rahalise stimuleerimise mehhanismi, et teed nii palju lugusid, saad niipalju ja et teed niipalju, siis saad niipalju, seda ei ole. Küll aga on rahaline stiimul teiste saadete tegemiseks ehk „Terevisioon”, „Avatud toimik”, „Aeg luubis”, „Välisilm”. Ehk et sinna tehes on see nagu lisamotivatsioon.

Aga millega võib olla põhjendatud see, et Ida-Virumaalt Ago Gaškovi sulest tuleb märksa rohkem uudiseid kui Tartust, mis on elanike arvu vaadates võiks ju olla enamvähem võrdsed või isegi Tartu kasuks. Riigi tõmbepunktide seisukohast.

Noh, eks seal on muidugi ajakirjaniku isikuomadused üks asi, teine asi on päevatoimetajate tellimus või mõtted ja soovid, konkreetselt nende sündmuste kohta. Teine asi on sündmuste iseloom, vahel ongi ühes kohas järjest rohkem.

Lihtsalt, et Ida-Virumaa on olnud koguaeg selline murelaps ja siis sealt ongi uudiseid palju.

No probleemide poolest jah. Kui sa võtad näiteks narkomaania, tööpuudus, keeleoskus, siis vaieldamatult Ida-Viru on üks tulisemaid...

Nojah, aga uudistes seda eriti ei räägita. Uudistes Ago Gaškov teeb ikka mingi kaevandusekülüstust või näituseavamise loo.

Jah, et siin me jõuame jälle ajakirjanduse kvaliteedini, et mida ta sealt leida suudab.

Et suuresti sõltub sellest kui palju suudetakse leida sellist, millest loo teha?

Jah, eks alati on võimalik minna lihtsama vastupanu teed. Keerulist ja rasket lugu on vaja mitu päeva uurida.

Ilmselt Ida-Virumaalt saaks sotsiaalprobleeme kajastada rohkem kui neid oleks näiteks Tartus.

Jah, absoluutselt.

Selge, aitäh.

Lisa 7 ETV visioon, missioon ja väärtused

Visioon

Oleme Eesti inimeste heaolu ja kultuurilise järjepidevuse parimad loojad ja arendajad.

Me ei ole enam pelgalt televisioon, vaid kommunikatsiooni- ja kultuuriorganisatsioon, mis leiab väljundi igas meediakanalis. Meie sõnumid on ajast sõltumata kättesaadavad kogu maailmas.

Me loome ja vahendame avalikku arvamust igas Eesti elu puudutavas küsimuses. ETV on loomulikuks väljundiks igale ühiskondlikule arutelule.

Me püüdleme kõikidele mõtetele avatud diskussiooni poole, teades, et arutelu sünnib nii jutusaatest kui ka muusika- või draamaprogrammist.

Me oleme loomulikuks eelispartneriks kõikidele Eesti kultuuri- ja haridusorganisatsioonidele. Me loome eesti kultuurile monumente.

Me oleme tänu oma koolitustegevusele meedia professionaalsuse standardiks Eestis.

Meie finantseerimine on stabiilne.

Meil on vähemalt üks rahvusvaheliselt tuntud meediatoode, mida me turustame ka välismaal.

Missioon

- Olla vaatajat väärtustav, töötajatele mainekas, kõigile vajalik, sõltumatu eelarvega ja oma tegevuses jätkusuutlik organisatsioon;
- olla kolme omaprogrammiga vaadatuim telekanal Eestis;
- luua ja vahendada ise ja koostöös paljude meediaettevõtetega Eestis ja välismaal palju häid saateid;
- olla eesti kultuuri digitaalne mälu;
- olla kõigis oma tegevustes mõjukaim multimeediaettevõtte Eestis.

Väärtused

Uuenduslikkus - Me ei ole kivenenud rahvuskultuuri kants, sest rahvuskultuur on arenev protsess. Me pooldame dünaamiliselt arenevat ühiskonda. Me peame selle arenguga kaasas käima koos esialgu uute ja marginaalsete nähtustega. Me ei ole iialgi nii head, et me ei peaks püüdma olla paremad. Seda eelkõige läbi millegi uue pakkumise.

Sõbralikkus - Peame meeles, et oleme selle ühiskonna teenindajad. Nii meie vaatajad kui partnerid peavad tahtma olla koos ETV-ga, sest meie peale võib loota. Kui meid ei peeta sõbraks, siis ei ole meil mõtet.

Kodanikuvastutus - Me hoolime sellest, mis sünnib Eestis ja kogu maailmas. Meil on kõige suhtes oma seisukoht. Ka näiteks meelelahutus võib endas kanda ühiskondlikult olulisi väärtusi. Seetõttu küsime alati, mis on meie sõnum oma sõpradele.

Professionaalsus - Meie töökultuuris ei ole rängemat pattu, kui lohakus ja minnalaskmine. Peame olema uhked, et nõuame endalt rohkem kui teised ja meie kvaliteet on parem. Me võrdleme ennast maailma parimatega.